

В НОМЕРЕ:

5

**Ұл-қызым,
саған айтам...**

9

**«Я помню,
я горжусь!»**

14

**Жақсылық
мейрамы – әз
Наурыз!**

ГАЗЕТА
ПАВЛОДАРСКОЙ
ОБЛАСТНОЙ
ДЕТСКО-ЮНОШЕСКОЙ
ОРГАНИЗАЦИИ

№№5-6

(312-313)

от 31 марта
2020 года

сенің әлемің

Наурыз ежелден бері тойланып келетін мереке. Ол қазақ халқының жаңа жылы. Наурызда күн мен түн теңеледі. Оның алдында адамдар арық қазып, ағаштар отырғызады. Наурыз басталғанда адамдар төс қағысып амандасып, біріне қонаққа барып, дастархан басында наурыз көже ішеді. Наурыз көже жеті дәмнен даярланады. Олар сүт, айран, тұз, су, күріш, мейіз, сүр ет. Наурыз көжені ішкен адам жыл бойы тоқ жүреді. Барлық қазақ халқын Наурыз мерекесімен құттықтаймын! Алдағы жылда тек қана сәттілік тілеймін, еліміз аман, жұртымыз тыныш болсын!

Бахтияр Даниялов,
Б.Момышұлы ат.ЖОМ-нің оқушысы

Игра «Жас батыр»

В нашей школе в течение года проходит много интересных мероприятий. Одно из них - игра «Жас батыр». По-весеннему теплая погода собрала учеников 5-9 классов на школьном катке. Со словами приветствия выступил преподаватель - организатор НВиТП Королев Ю.Г. Затем нас разделили на четыре команды: «желтые», «синие», «красные», «зеленые». Цветные ленточки были завязаны на рукава поверх одежды. Каждая команда получила свою «Карту маршрута» и - вперед! Игра состояла из пяти конкурсов.

Сначала мы оказались на «минном поле», нашли 4 мины. И двинулись дальше. Смеясь, мы

перевозили 2 членов команды с одного края школьного катка на другой на тележке для стройматериалов. Потом было прохождение каната. Скажу честно - легкий конкурс. Очень весело было в

конкурсе «Меткий стрелок» - нужно было закинуть снежки в корзину, или чашку («посуда») у каждой команды была разная. Мы показывали, как умеем оказывать первую медицинскую помощь. На каждом конкурсе учителя отмечали выполнение заданий на «Маршрутном листе». Благодаря этим «Листам» мы не мешали другим командам, работали четко, слаженно. После

прохождения маршрута и сдачи «Карты маршрута» мы дружной командой отправились в школьную столовую, где нас ждали накрытые столы. Это был самый незабываемый конкурс «Кухня». Мы пили ароматный чай с рулетами, кексами, что напекли своими руками.

На линейке после игры Королев Ю.Г. объявил итоги. Мы, «красные», заняли 3 место. Команды наградили грамотами.

Игра «Жас батыр» нам понравилась. С нетерпением будем ждать следующую игру.

**Даутханова Ясмин, 6б класс
Павловская СОШ Успенский район**

Ризамын, елім саған!

Первый день весны казахстанцы встретят со словом «Спасибо». Вот уже 4 года страна отмечает День благодарности. Новый праздник появился в Казахстане по инициативе Первого Президента Республики Казахстан - Н.А.Назарбаева. В Береговой СОШ прошло общешкольное мероприятие «Ризамын, елім саған!», приуроченное ко Дню Благодарности и к 25-летию Ассамблеи народа Казахстана.

По традиции, в начале мероприятия проведен обряд «шашу». Библиотекарь Ольховская Т.Д. рассказала о значении праздни-

ка и истории его возникновения. Учащиеся 5-7 классов рассказывали стихотворения, пели песни. Ученики 9, 11 классов исполнили

танцы народов Казахстана. Были показаны тематические видеоролики.

Главный смысл этого праздника - единство всех народов и сохранение памяти о массовых депортациях целых семей в Казахстан в начале прошлого века. Вместе с казахами испытание репрессиями и голодом проходили все, кто приехал когда-то в Казахстан в результате депортаций. Казахи принимали их как родных, хотя сами находились в крайней нужде - делились кро-

вом и последней лепешкой. Наша республика давно стала домом для миллионов людей разных национальностей. Все народы, проживающие в Казахстане, живут дружно, одной сплоченной семьей и гордо именуют себя казахстанцами. В этот день все национальности могут поблагодарить казахов за неравнодушие, которое они проявили к людям в тяжелое время.

**Ольховская Т.Д.,
библиотекарь
Береговая СОШ район
Терекөл**

Хобби или призвание?

Сколько я себя помню, я любила танцевать. Бабушка помнит, как я маленькая танцевала перед экраном телевизора. Дрыгала детскими ножками, взмахивала ручками и пыталась сесть на шпагат, чем здорово всех пугала.

И вот я второй годхожу в хореографический кружок. Занимаюсь я в прекрасном коллективе, который носит название «RoyalKids». Нашего хореографа зовут Ана-

стасия Алексеевна, она молодой, но очень талантливый педагог. Я забываю обо всем, когда танцую, чувствую радость, когда выхожу на сцену и слышу аплодисменты.

Хобби есть у каждого человека, кому-то нравится рисовать, кому-то петь, кому-то танцевать. Главное найти себя и свое призвание.

**Ягодка Арина, юнкор
СОШ№43 г.Павлодар**

Скорее бы лето!

Как же я люблю лето: яркое солнышко, зеленая травка, теплая речная водица, в которой купаются малыши! Я учусь в четвертом классе. Целых четыре года я пишу, считаю, читаю и порядком мне уже это надоело - дробь и проценты.

Скорее бы лето, а то скучно сидеть за партой и строчить ци-

ферку за циферкой, букву за буквой. Сейчас бы мороженого, купаться и загорать. Жаль, что мы не можем ускорить время, а так хотелось бы!

А 26 июня будет мой день рождения, наверное, поэтому я люблю лето больше всего.

**Жукова Софья,
СОШ№43 г. Павлодар**

ПОБЕДА!

Много лет прошло с того момента, Как закончилась Великая война, Но в сердцах людей, в их памяти и лицах

Навсегда останется она. Знаю по рассказам наших предков, Как бывало жутко им порой, Солдаты на смерть там сражались, На минах танки подрывались, И в восемнадцать лет свои За мир отдали жизнь они. И сколько б весен не прошло... Одну мы будем помнить свято. Весну, которую народ Великой сделал в сорок пятом!

**Кабсалыков Нурдаулет,
1 «И» класс
СОШ № 43г.Павлодара**

Ради жизни на Земле изучаем ПДД

С целью закрепления знаний детей о правилах дорожного движения и профилактики детского дорожного травматизма среди школьников. В СОШ № 21 лидерами детско-юношеской организации «Жас Ұлан» Варлаковой В., Жунусовой А. (8 «Д» класс), библиотекарями Шахмановой А.Ж., Шильдебаевой З.А. проведена викторина «Ради жизни на Земле изучаем ПДД» среди учащихся 1- 4 классов. В ходе викторины

повторили дорожные знаки, отгадывали загадки, поиграли в игру «Разрешается-запрещается». В завершении мероприятия школьникам вручили памятку «Обязанности пассажиров» и дипломы за знания правил дорожного движения.

**Родионова О.В.,
старшая вожатая
СОШ № 21
г.Павлодар**

Моя бабушка родная

В день 8 Марта бабушку родную Обниму и крепко-крепко расцелую.

Нет ее прекрасней, нет ее добрее, Нет на свете лучше, нет ее мудрее.

Пусть тебе, бабуля, ярко солнце светит, Навещают, любят, ценят внуки, дети!

Пусть твоя улыбка душу согревает.

Ты у нас, бабуля, лишь одна такая!!!

**Опарина Регина,
5 б класс Береговая СОШ,
район Терекөл**

Что мы знаем о войне?

Кадры из фильмов, второпя прочитанные книги, редкие встречи с ветеранами – их уже так мало осталось... Два года назад появилась идея рассказывать детям о войне стихами. Был создан Межшкольный конкурс, в котором принимали участия не только из кружка «Юные журналисты», но и все желающие ученики нашей школы, и оказалось их неожиданно много. Для меня это знак того, что мое поколение помнит историю, хранит память о по-

гибших воинах и мирных жителях. Недавно, Татьяна Сергеевна Корешкова – хранитель фонда Дома музея Павла Васильева, пригласила призеров прошлогоднего Межшкольного конкурса в библиотеку для незрячих и слабовидящих. Мы побывали там впервые и с интересом разглядывали специальные книги и стеллажи, заполненные аудио кассетами и CD дисками. А потом мы по очереди заходили в специальную студию звукозаписи и с выраже-

нием читали подготовленные стихотворения. Я читал произведение Константина Симонова «Жди меня».

А еще для меня стало событием встреча с Е.Ю. Игнатовской, редактором детской странички в нашей любимой «Звезде Прииртышья», и знакомство с Т.В. Окольничей – председателем Павлодарского литературного объединения. Я надеюсь, что моя декламация понравится слушателям, что я смог голосом и интона-

циями передать то огромное желание жить и победить, которое К.Симонов доносит нам в своем стихотворении.

Для меня участие в этом проекте стало новым опытом. Ещё хотелось бы сказать, что в этом году мы планируем вновь провести уже 3 Межшкольный конкурс стихов о войне.

Комаристый Александр,
юнкор
г.Павлодар, СОШ№43

Воспитавай в себе гражданина

2 марта в Береговой СОШ прошла правовая игра «Воспитавай в себе гражданина» для учащихся 7-11 классов. Это мероприятие проводится в рамках Межведомственного плана совместных действий по профилактике насилия и жестокого обращения в отношении детей. Во время игры учащиеся работали с нормативными документами, выполняли различные задания – разгадывали анаграммы, отвечали на правовые вопросы, находили выход из заданных ситуаций и т.д. Итогом стал конкурс плакатов «Я - гражданин». Учащиеся самостоятельно изложили на плакате инфор-

мацию по правам и обязанностям несовершеннолетних. Команды были награждены грамотами.

Правовое воспитание – одно из ключевых направлений воспитательной работы Береговой СОШ. Воспитавай в ученике гражданина – задача непростая. При нынешней свободе доступа к информации, через социальные сети привлекать детей к традиционным нормам и устоям стало очень сложно. Не способствует воспитанию и большая свобода со стороны родителей, которые не всегда понимают требования и озабоченность педагогов. Многие подростки правовую информацию получают только в школе – от учителей или инспекторов по делам несовершеннолетних.

Жантиминова М.Ж.,
зам.директора по ВР
Береговой СОШ
Района Тереңкөл

Природа - бесценный дар

Природа постоянно присутствует в жизни человека, влияет на его состояние, является для него источником живительных сил. Природа чутко реагирует на отношение к ней. Человек, понимающий и чувствующий природу, получает в руки бесценный дар.

Шестиклассниками КГУ «Школа-лицей города Аксу» создан сайт «Природа Аксу», на котором публикуют фотографии природного мира родного края. С младшими ребятами проводили игры и беседы о защите природы родного края. Кормили птиц зи-

мой. Встретились с дворником лица и взяли интервью. Ребята познакомились с нелегкой работой дворника Дуржанова Марата Аскарбековича, который ежедневно поддерживает порядок на территории нашего любимого лица, очищает от снега и льда.

Ребята приняли решение высадить весной ещё больше деревьев и кустарников, соблюдать чистоту на территории школы.

Наша планета создана для того, чтобы радовать нас, и мы должны ценить тот дар, что нам достался - нашу природу. Природа не умеет защищаться, она просто погибает, так поможем же беззащитным созданиям, будем жить с природой в гармонии, беречь и защищать её.

Р.Галиуллина,
педагог-психолог,
Школа-лицей города Аксу

Так просто делать добро

В социальный проект «Так просто делать добро» ребята из 1 «Г» класса школы имени М.Ауэзова включились в сентябре этого года. Присоединиться к благотворительной акции нам подсказала статья «Добрые крышки в помощь детям сиротам». И буквально на следующий день в наших «контейнерах» (обычные блиндровые бутылки из-

под питьевой воды) поселились веселые персонажи - крышарики. Не было ни одного дня, чтобы наши контейнеры не пополнялись новыми крышечками. Их приносили не только сами дети, но и родители. Оказалось, что сбор крышечек - занятие очень увлекательное.

Собирая пластиковые крышечки, мы имеем возможность не только помогать природе и людям, нуждающимся в этом, воспитывать экологическое сознание, но и приучать наших ребят с детства совершать добрые поступки.

Дюсекеева Л.Б.
учитель начальных классов
СОШ имени М.Ауэзова

1 апреля – Международный день птиц

Как много на нашей планете различных птиц! И у каждой птицы есть своя профессия, которую она любит и с удовольствием выполняет.

Чуть свет - птицы на крыло. Скворец работает в сутки 17 часов, ласточка - 18 часов, стрижи - 19 часов, горихвостка - 20 часов. А у людей рабочий день продолжается всего-то 8 часов.

Вот так добросовестно несут вахту наши пернатые друзья, работая больше светового дня. Да меньше им работать и нельзя. Ведь чтобы накормить своих детей, стриж должен принести корм за день не меньше 30-35 раз, скворец - 200 раз, ласточка - 300 раз, а горихвостка свыше 450 раз. Работают, не покладая... крыльев.

До весенних каникул в школьной библиотеке работала творческая мастерская – ученики 1-4 классов рисовали наших пернатых друзей. А попутно отвечали на вопросы викторины, которую составила школьный библиотекарь. Попробуйте и вы ответить на некоторые вопросы – проверь-

те свое знание птичьего царства.

- Кого называют царем птиц?
- Какая птица самая большая в мире?
- Какая самая маленькая птица?
- Какая птица быстрее всех летает?
- Какая птица летает выше всех?
- Какая самая маленькая птица обитает в нашей стране?
- Какая птица имеет длинный хвост?

■ Какая птица может летать хвостом вперед?

■ Какая птица наших лесов лучше всех подражает птичьим голосам?

■ Какая птица является символом красоты, чистоты и нежности?

■ Какая птица считается хозяйкой ночного леса?

■ Какая птица живет в гнезде-корзинке?

■ Какая желтая птичка с черным галстуком строит гнездо на

песке и гальке?

■ Какие птицы ловят насекомых на лету?

■ Какие птицы хранят верность друг другу всю жизнь?

■ Какие птицы получили названия благодаря своим клювам?

■ Какие птицы выводят птенцов дважды в лето?

Берегите природу, дорогие ребята!

Пресс – центр СОШ№43
г.Павлодар

№№5-6
(312-313)

от 31 марта
2020 года

Б.Момышұлы атындағы жалпы орта білім беру мектібінің 4 «д» сынып оқушыларының шығармалары

Ерлікпен келген Ұлы Жеңіске- 75 жыл!

1941 жылғы 22 маусым – жалпы тарихта мәңгі қалатын қасіретті күн. Жетпіс тоғыз жыл бұрын басталып, халықтарды қатты күйреткен жалмап шығатын ажал. Әр жыл сайын еңбек ардагерлері, облыс орталығындағы кәсіпорындар мен ұйымдардың өкілдері, студенттер –елі мен жері үшін өмірін қиып, туған жерге оралмаған қаһарман ерлерді еске алып, рухтарына тағзым етеді. Кеңес Одағының тұрғындары 5 жыл бойы күндей күркіреген соғыста – 1418 күн мен түндерде, бүкіл жігерімен Жеңіске ұмтылған... Миллиондаған адамдар мерт болды. Миллиондаған адамдар мүгедек болып қалды. Бірақ бәрібір Берлиндегі Рейхстаг үстінде жеңіс туы желбірей көтерілді. Осы жеңісте Қазақстаннан шыққан қаһарманмен жауынгерлердің қанымен, жанымен мына жарық өмір үшін аянбай ұмтылған зор үлестері бар еді. Соғыс қимылдары әлемнің 40 мемлекетінің аумағында жүрді. Ең

соңғы деректер бойынша бұл алапатта 60 мил. адам қаза тапты. Кеңес Одағының адам шығыны ресми түрде 27 мил. адамгершілік, тәрбиелік, отансүйгіштік, жас ұрпаққа қамқорлық, әділеттілік пен тазалықтық қорғаушысы болған ерекше миссиясы туралы айту парыз. Иә, майдангерлер қай салада да үлгі болды. Біз ата-бабаларымыздың рухына тағзым ретінде олардың ерен ерліктерін, жер, Отан, біздердің жарқын болашағымыз үшін жасаған ерліктерін мәңгілікке есте сақтап, жадымызда ұстаймыз. Қанша жылдар өтсе де, бұл соғыста ерлікпен қаза тапқан әрбір батырларымыздың тарих төрінен орын алатыны және ұрпақтары мәңгі жеңіс алауын сөндірмей, Отан үшін от кешкендерді әрқашанда жүрек түпкірімізде ұстаймыз.

Ахметов Тамерлан

Жеңістің 75 жылдығы

Ешкім де, ешнәрсе де ұмытылмақ емес! Соғыс – күйретуші күш! Дәл солай! Бар-

ды жоқ ететін, тауды жер ететін. Жер бетіндегі тіршілік атаулының бәрін жалмап жұтатын тажал. Сол қанды кезеңді еске түсіріп, елестететін газет-журнал материалдары немесе радиотелехабарлар, кинолар аталар ерлігін мақтаныш тұта бізге жеткізді.

Иә, содан бері 75 жылдан астам уақыт өтсе де, ешнәрсе де ұмытылған жоқ.

Ұлы Отан соғысы... Бұл сол кездегі кеңес халқының ержүректілігі мен төзімділіктерін паш ететін, тарихта мәңгі қалатын күн. Бұл күнді соғыстың алғы шептерінде қайсарлықпен шайқас жүргізіп, ерліктің сан үлгісін көрсеткен ардагерлер тойлайды. Жеңіс күні соғыстан оралмай қалған ерлеріміздің рухына бас иіп, арамызда жүрген соғыс ардагерлеріне құрметпен қарап, олардың қайсарлықтары мен ерліктеріне тағзым ететін күн.

Тайсалмас Аяна

Желбіре, Жеңіс жалауы

Сол кездері барша жанды азапқа салдырып, жандарын шүберекке тидірген екінші Дүниежүзілік Ұлы Отан Соғысы кезіндегі әрбір сәт, әрбір уақыт адамдардың қорқынышты түсі болғандай. Көз ашылмай қатарынан 4 жыл бойы жалғасқан сол бір сұрапыл соғыс ешкімді де айналып өткен жоқ. Елді қорғау үшін, намыс үшін, ұрпақ үшін әрқайсысының әкелері, жарлары, балалары, аға-бауырлары аттанған майдан аяусыз болды. Найза, қылыш, қару, танк, автомат, пулемет, пушка сынды атының өзі де сондай қатал, сондай қорқынышты құралдардың көмегімен не сен өлтіресің, не сенің жаныңды жау алады. Сол жерде қанға қан, жанға жан деп аянбай күреске түскен барлық ерлігі ерең, жаудан тайсалмаған, дұшпанға тура барып, не болса да, дәл қазір жан пида болса да, соңғы демі біткенше жеңісті өзгелердің қолына тектен тек бермеу үшін батырларымыз аянбады. Елестеткен сай-

ын жан қиналады. Осыншама тағдырыдың тауқыметін көрген халықтың жағдайын елестетудің өзі қиын. Сол жылдары тек сарғайып, сарылып, соғысқа кеткендерді күту аса қиын, себебі ол жерден оралу, оралмай бір белгісіз нәрсе. Батырлардың майданға аттанардағы мойындарына арқалаған парыз, аманаттары тек міндет болған соң емес, сонында ерген нәрестелер, балалары, өмірлік жарлары, кезінде түн ұйқысын төрт бөлген аналары үмітін артып, қаһармандарын көз үзбей, жолға қарап, тосып отырған. Мөлдіреген жанарларда мұң да қорқыныш та, сенімсіздік пен алаңдаушылық көрінген. Бірақ жүректерінде сенім оты ұйалап тұрған. Мұндағы ең өкініштісі біреулері оралып, біреулері сол бір аңсаған жеңісті де көре алмай, қанды шайқаста жандары қиылып, о дүниелік болып кетті. Есесіне тұғырлы жеңісті қолға алып, бізге тыныш өмір сыйлады. Біз елге белгілі көптеген батырларымызды, қыздарымызды жақсы

білеміз. Олар ерліктің ерең үлгісін көрсете білген. Қашан да айтып отырсақ та артық етпейді. Оларсыз жеңісті көруіміз екіталай болатын ба еді, кім білсін?

Тарихқа үңіле қарасақ, Орта Азия елдерінен соғысқа 3 миллион жауынгер қатысып, соның 1 миллион 366 мыңы қазақстандық болған деседі.

Өкініштісі қазақстандық жауынгерлердің әрбір екінші жауынгері шайқаста көз жұмған. Дәл осы тарихымыздың арқасында оларды есте сақтап, асқақтап жүрміз.

Бауыржан Момышұлы, Талғат Бегельдинов, Мәншүк Мәметова, Әлия Молдағұлова, Талғат Якубекович, Амантай Даулетбеков сынды батыр, ер жүрек қаһармандардың саны көп ақ.

Десек те біз бәріне алғысымызды білдіріп, тағзым ету керекпіз.

Қазақ халқының, елінің батыл, батыр ұлдары мен қыздары көптен көп. Солардың бірі біздің Павлодар қаласынан шыққан:

Отан қаһармандары

Жарқын болашағымыз үшін, тәуелсіздігіміз үшін күрескен Ұлы Отан соғысының қаһармандарының еңбегі зор. Фашистік Германиядан туған жерін қорғау үшін мыңдаған қазақстандықтар қатысты. Бұл соғыста Павлодар облысының жауынгерлері аянбай күресті. Соғысқа қырық мыңнан астам жауынгер қатысты. Бүкіл ер боп әйел, бала, еңбекші, жұмыскер бейбітшілік үшін күреске жұмылды. Менің аталарымда Ұлы Отан соғысына қатысты, Төлеу атам не бары он сегіз жасында майдан қиындығымен бетпе-бет кезікті. Сондықтан біздің отбасымызда жеңіс күнін ерекше атап өтеді.

9 мамыр - бұл мереке ғана емес, бұл ауыр еңбек, бұл халықтың батырлығы. Біздің парымыз - бұл күнді еске сақтау. Біздің ардагерлеріміз! Олар кемде-кемде қалды. Оларға лайықты көрілікті қамтамасыз ету, оларға көмектесу керек

Шайхысқақ Айзер

Құдайберген Қапсаямов, Вячеслав Чернышев, Иван Бабин, Құдайберген Сұрағанов, М.Кайырбаев жалпы саны қаламыздан 40486 батырларларымыз аттанған.

Сұм соғыстың жауынгер алмаған отбасы болмаған шығар. Менің аталарым да оңайлықпен келмеген жеңістің куәсі болды. Менің де ата-бабаларым бұл жетістікке жетуге қандай да болсын үлесін қосқандығы бойыма мақтаныш сезімін сыйлайды. Олар әже-атамның әкелері, яғни менің арғы аталарым: Кулманов Арын Сыздықұлы және Айбасов Базарбай Тілеубайұлы. Шіркін, осы да өзге жауынгер, батырларымыздың соғыс алаңында жауға төтеп беріп, 4 жылдан кейін Ұлы Жеңістің келгендігіне 75 жыл болыпты. Ешқашан да елімізге соғыс көруді жазбасын. Және әлемде мәңгі бейбітшілік орнап, елдер арасында ынтымақтастық болса екен деп тілеймін.

Бейсембай Камила

Бейсен атам туралы

Соғыс туралы әңгіме қозғалса, есіме аяулы анашымның әкесі есіме түседі. Сұрапыл соғысқа біздің анамның әулетінен менің нағашы атам Қалиұлы Бейсен аттанған болатын. Менің атам 1922 жылы 1 қазанда Ақсу ауданы Қызылжар ауылында дүниеге келген екен. 1941 жылы Бейсен атам соғысқа атаныпты. Менің атам жас жауынгер дайындау курсына жіберіліп, бір ай дайындық пен оқу жаттығулардан өтіп, мойны-

на қол пулеметін асып алдыңғы шепке, майданға аттанады. Ол Сталинград шайқасында 205 атқыштар полкының 52 атқыштар дивизиясында пулеметші болып тағайындалыпты. 1942 жылы шілде айында сол қолына қатты жарақат алып, госпитальда 1943 жылы шілде айына дейін емделді. Көрсеткен ерлігі үшін ол «Қызыл жұлдыз» орденімен марапатталды.

Атам мен әжем 9 бала өсірген. Анашым Ардақ үйдің кенже баласы. Қазіргі таңда атам-мен әжемнің 19 немересі, 22 шөбересі бар. Атам соғыста ауыр жарақат алған соң, тек қана күзетші болып жұмыс атқарған. 1981 жылдың 6-шы желтоқсан күні атам дүниеден өтті.

Атамның жеңіске қосқан батырлығы үшін, Бейсен атамның ұрпағы болған үшін мен мақтан тұтамын!

Даяна Куламбаева

Иван Бабинге арналады

Билесің бе балақан,
Бүгінгі арай ала таң,
Келген үлкен Жеңіспен,
Майдан кешкен Ұлы
Отан.

Танытты ерлер бірлікті,
Бірліктен жау дүрлікті:
«Шеттерінен жаужүрек,
Өрлік қандай сыр бүкті?»
Жақындатқан жеңісті,
Жауынгер көп жер үсті,
Бірі- ерен ерлердің
Иван Бабин еді.
Шырқаған ел жыр- әні,
Ерлік болған ұраны,
Жеңістің бір иесі,
Железинка қыраны.

Бейсембай Камила

№№5-6

(312-313)

от 31 марта
2020 года

ҰЛ-ҚЫЗЫМ, САҒАН АЙТАМ...

Айтта, Наурызда, мереке күндерінде «құтты болсын» айтуды ұмытпа.

Танитын адамдарға қуанышына ортақтасуды немесе қайғысына көңіл айтуды ұмытпа.

Тәңірге, әруаққа, халыққа тіл тигізбе.

Ата-анаңа әдеппен сөйле, құрметпен қара, айтқаның сөзсіз орында және оларды әулие тұт.

Біреудің киімін (жақсы болса да) киюге әуестенбе.

Өнердің қай түрі болса да үйренуден жалықпа.

Туыс-туғандарыңды, нағашы жиендеріңді, тағы басқа ілік, құда, жекжаттармен жиі қатынасып, араласып-құраласып жүр. Оларды өзіңе жақын тұт.

Туған жеріңді ұмытпа. Ол жерге жиі барып тұр. Бір уыс топырағын үйінде қастерлеп сақта.

Ата-баба қорымдарына соғып, оларға дұға оқуды ұмытпа.

Біл, білме жолдағы қорымдарға дұға оқып, бет сипауды есіңнен шығара көрме.

Көп адам жиналған жерге сәлемдеспей өтпе.

Ауру адамның көңілін сұрауды

ұмытпа. Бірақ кешке, түнде көңілін сұрауға болмайды. Ауру адамға қайғылы хабарды айтпа.

Лауазымы үлкенге жалпаңдама, лауазымы кішіге кекірейме.

Әр істе әділ бол. Әділ болсаң әлді боласың.

Абай өлеңдерін жатта. Абай өлеңі – білім, ғылым, үлгі, өнеге, тәлім, тәрбие, адамдық кілті.

Өзіңді кім сыйласа, оны сен де сыйла, құрмет көрсет.

Қаруың – білімің мен тілің, сүйенішің, тірегің – ақылың болсын.

Ерлі-зайыптылар бір-біріне жала жабуға және өте ауыр сөз

айтуына болмайды.

Балаларыңның алдында ата-аналар өзін әділ, әдепті ұстауға тиіс.

Ұрлық, күш жұмсау, біреудің мүлкін, үйін өртеу, зорлық өте ауыр күнә.

Күнә мен кінә бірдей емес.

Тақыт пен бақыт бірдей емес.

Қызығу мен қызғану бірдей емес.

Мақтану мен мақтау бірдей емес.

Сыйластық пен сыбайластық бірдей емес.

Оқу мен тоқу бірдей емес.

Атақты адам болғың келсе, сондай адамдар туралы оқы да тоқы.

Құрметті адам болғың келсе – көптің сөзін сөйле, халық жағында бол.

Бақытты болғың келсе ізгі істерге бойынды үйрет, жаман әдеттен қаш.

Әр құралды өз орнына пайдаланатын бол. Мысалы, күрекпен шеге қақпайды.

Пайдакүнемдік, айлакерлік,

құлық жақсылыққа бастамайды.

Азғындаушының азығы – арақ. Одан өзің де, өзгені де сақтандыр.

Өнер адамдарын үлгі тұт. Өнерге сүйіспеншілікпен қара.

Ата-анаңа, ұстазыңа,

жетекшіңе ажырайып қарама, қатты сөйлеме.

Жұрт алдында әдепсіз сөз сөйлеме, ерсі қимыл жасама.

Жұдырық жұмсау жігітке абырой емес.

Басқа қызға, басқа біреудің келіншегіне көп қарама.

Қыздар-ау, көп сықылықтамаңдар.

Жұрт жұмылып жатқан істен шет қалма.

Көмек сұрағандарға, апатқа ұшырағандарға қол ұшыңды бер.

Отан, халық алдындағы борыштарыңнан бас тартаушы болма.

әзірлеген.

Бегімхан КЕРІМХАНҰЛЫ

М.Әуезов атындағы ЖОББ

мектептің қазақ тілі мен

әдебиеті мұғалімі

Павлодар қаласы

Қазақстан Журналистер

Одағының мүшесі

Сұлужон жалпы орта білім беру мектебінің оқушыларының шығармашылығы

Абай – ақын, жазушы
Абай – асыл, ақылды.
Құрметтейміз мәңгілік,
Абай сынды ақынды.
Әр адамға жол көрсеткен Абай ата,

Әр адамға ақыл айтқан Абай ата.

Абай жолын қуып келеміз енді біз де,
Ұлы Абай ұмытылмас әрқашанда.

Бөкен Айша, 5-сынып

Абай ақын атамыз,
Өлеңінен үлгі аламыз.
Біліміміз кеңейіп,
Биік шыңнан асамыз.

Ерсін Саян, 3-сынып

Анашым

Аспандағы айдай болып жүріңіз,
Жарқыраған жұлдыз болып күліңіз.

Ақ сүтіңнен айналайын, анашым!
Сізді ғана жақсы көрем анашым!

Мені туған анам, мейірімге бөлеген,

Сізге тілек айтамын мен осы өлеңмен.

Ақ сүтіңнен айналайын, анашым!
Сізді ғана жақсы көрем анашым!

Нұрмахан Ақниет, 2-сынып

Қазақтың біртуары Абай ата,
Өмірде қайта тумас сіздей дара.

175 жыл болса да бүгін міне,
Салып кеткен біздерге жолды сара.

Ақылгөй, данышпан, кемеңгер Абай ата,

Біз, жас ұрпақ, үлгі етеміз сізді ғана.

Болашаққа зор үмітпен алға тартып,
Жаттаймыз өлеңіңді мақтан тұта.

Телеуғазы Ақмарал, 5-сынып

Әр сөзіңіз санамызда жаңғырық,

Абай ата жасай берші мәңгілік.

Абай ата құрметтейміз біз сізді,
Жырға қосып әрқашанда ән қылып.

Айтмаханов Нұрислам, 5-сынып

Асыл тұлға, философ өзі хакім,
Бар қазаққа танылған сенің атың.

Ғасырдың жаңғырығы – ұлы Абай,
Біздерге мұра болып қалған хатың.

Болды ғой бұл фәниде жаның жалғыз,

Қазаққа тәңірінен бағын алғыз.

Сіз жүрген жолға келіп тоғысқанбыз,

Бүкіл қазақ қашан да жаныңдамыз!

Кеңес Естай, 5-сынып

Абай дана, Абай дара, қазақта,
Ондай тұлға болмапты ғой бұрында.

Тақия, шапан бейнесі
Өнер, қалам кеңесі.

Мен үшін бір киесің,
Сен қазаққа үлгі тұтқан бейнесің!

Шалбай Айша, 5-сынып

Болғаннан соң данамыз,
Абайдан қуат аламыз.

Абайменен ашылар,

Біздің білім санамыз.

Кудайбергенов Нұрсұлтан, 6-сынып

Сөз әлемі секілді әр ақынның,
Қалықтаған қанаты қара өлеңде.

Қазақ тарихындағы қымбат тұлға

Қазақ атын шығарған бар әлемге.

Бокенова Аружан, 6-сынып

Абай деген – қазағымның данасы,
Абай деген – ақылдылар панасы.

Абай теңдес ақын болмас қазақта

Оқымаған ұлы Абайды қазақ па?!

Шиденова Дильназ, 7-сынып

Абайға 175 жыл толған екен,
Абай ойшыл, ұлы ақын болған екен.

Бүгінгі ақындардың барлығына
Абайдай тұлға болу арман екен.

Кудайбергенов Асет, 8-сынып

Абай – заман тынысы

2020 жылы Қазақстан Республикасы еліміздің ұлы да, әйгілі философы, ақын, композитор әрі саясаткер Абай Құнанбайұлының 175 жылдығын атап өтеді. Абай Құнанбайұлы халқымызға ақын ғана емес, қазақ балаларын оқуға шақырған тұлға ретінде де танылды. Абай бала кезінен білімге құштар болып өсті. Зере атты әжесінің тәрбиесінде өсіп, оның әртүрлі аңыз-әңгімелерін тыңдап, бала Абай сөзге шешен, зерек болып өсті. Ақынның өлеңдерінің мазмұны жағынан да, көркемдік бітімі жағынан да ерекшеленіп тұрған шығармалары өте көп. Ал оның ақындық қуатын танытқан үздік туындының бірі – «Қансонарда». Өз өлеңдері мен шығармалары арқылы Абай

Құнанбайұлы сол жылдардағы халықтың тұрмыстық өмірін, сол жылдардағы салт-дәстүрлерін бейнелеп, бізге және ары-қарай біздің ұрпағымызға жеткізгісі келді.

Менің ойымша, оның шығармалары барлық қазақ баласы мен халқын ойландырды.

Себебі, шынымен де Абай атамыз айтқандай, әр адам өмірде бес нәрсеге асық болып, бес нәрседен қашық болуы қажет. Әр нәрсенің, әр адамның бұл өмірде орны мен уақыты бар. Тек барлығы өзіміздің қолымызда. Бұрында, ақын айтқандай «Ақыл мен еңбек-бәрін жеңбек».

Қазақстаннан гөрі, Абай Құнанбаевтың «45 қара сөзі» тағы орыс, қытай, француз тілдеріне

аударылып, сол елдерге де әйгілі болды.

Міне, уақыт зымырандай тез өтеді деген шындық болар. Ақынның 1845 жылы дүниеге келгенінен 175 жыл да өтіп кетті. Уақыт өтеді, заман өзгереді. Бірақ, әйгілі философ пен ақынның нақыл сөздері әрқашан халық аузынан кетпейді. Қазіргі таңда, Абай Құнанбаевтың 175 жылдық мерейтойын ЮНЕСКО және ТҮРКСОЙ аясында атап өтуге жоспарда бар екен. Осылайша, Қазақстанымыздың патриот ақыны өзінен кейін ұрпағына сатылмас, қымбат та, асыл қазына қалдырып кетті.

Мадина Сатвалдинова, ЖОМ №37, 8 «в» сынып

Жыл басы-Наурыз

Қазақ халқымыздың ежелден желісі үзілмеген салт-дәстүрлері, әдет-ғұрыптары, рухани, мәдени қазыналары ұрпақтан-ұрпаққа ауысып, өзгеріп, жаңарып жетуде. «Халқым қандай десең, салтымнан сынап біл» дегендей кез келген салт-дәстүрден сол халықтың мінез-құлқы, үлгі-өнегесі, ақыл-ойы, даналығы көрінеді.

Халқымыздың көнеден келе жатқан тойының бірі-Наурыз мейрамы. Ол парсының «Наурыз» «Жаңа күн» деген сөзінен шыққан. Бұл күнді «Ұлыстың ұлы күні» деп те тегін атамаған. Өткені бұл күнде күн мен түн теңеліп, табиғаттың жандануы кімнің болса да, көңіліне шаттық ұялатады. Қыстың өтіп, жаздың келуіне кім болса да қуанады ғой. Әсіресе

қазақтан артық тілектес болып, қуанатын халық жоқ деуге болады. Қыстай күткен малының аузы көкке, адамның аузы аққа тиетін күн. Сөйтіп халық Ұлыс күнді «жыл басы» деп атайды.

Наурыз мейрамы – ежелгі заманнан қалыптасқан жыл бастау мейрамы болып табылады. Қазақ халқы «Наурыз» демей, «Амал» деп те атаған.

Наурыз – көктем мерекесі деп аталуымен қатар молшылық пен ырыстың бастауы. Сонымен қатар имандылық мерекесі деп те атауға болады.

Қазақта «алдыңа келсе, атаңның құнын кеш» деген сөз бар.

Ұлыс күні кәрі-жас, Құшақтасып көріскен, – дегендей

мереке күні бір-біріне реніші бар адамдар кешірімділікке барып, төс қағысып қауышады.

Бұрын көшпенділердің түсінігі бойынша әрбір жыл алты ай жаз, алты ай қысқа бөлінген. «Амал» айы туғанда, «қарды уақытымен ерітіп, көкті мезгілімен шығара көр» деп. Тәңірге мал атап, тасаттық берген.

Қазіргі кезде де халқымыз қыстың аяғы қалай болар екен, наурыз мерекесі кезінде ауа райы бұзылмаса екен деп тілейді.

Наурыз мерекесін мейрамдау бүкіл түркі жұртына тән қасиет. Біздің елде басқа ұлт өкілдері де тұрады.

Ең бастысы елімізде мереке күнін бірлікпен, өзара сыйластықпен жарасымды

түрде жалпыхалықтық мейрам ретінде атап етудеміз. Наурыз мейрамы-салт-дәстүрді, әдет-ғұрыпты кейінгі жастарға дәріптейді. Ұмыт болып бара жатқан құндылықтарды да жаңғыртады. Осы күндерде Наурызды тойлаудың түрлі жобалары ұсынылып жүр. Мереке заманауи сипатпен ұштастырылса да, Наурыз өзінің негізгі өрнегін, болмысын жоғалтпай келе жатыр. Жылдан жылға Наурызға деген халқымыздың ерекше құрметі байқалады.

Ақмарал Исакова
М. Әуезов атындағы жалпы орта мектебі
қазақ тілі мен әдебиет пәнінің мұғалімі

Шағын жинақталған мектептерде оқыту әдістемесі

Шағын жинақты мектептер – бұл алыс мекендерде орналасқан қазақ ауылдарының ұйтқысы, олардың әлеуметтік-мәдени дамуының өзегі. Елбасының «Ауыл – бұл халық өмірінің бейнесі, мәдениеті, дәстүрінің, салты мен рухани өмірінің қайнар көзі. Тек қана осы факторлар жиынтығы бізден ауыл мәселелеріне, соның ішінде оның мектебіне өте сергек қарауымызды талап етеді» деген сөзі мұғалімдерге үлкен міндеттер жүктейді.

Қазіргі таңда еліміздің түпкір-түпкірінде орналасқан шағын елді-мекендердегі мектептердің басым көпшілігі – шағын жинақты мектептер болып есептеледі. Мұндай мектептер саны тәуелсіздік алған жылдардан кейін жыл сайын өсіп келе жатқаны белгілі. Еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуының ерекшеліктері, ауыл тұрғындарының қалаға көшуі, жастардың ауылда тұрақтамауы

шағын мектептер санының көп болуына тіреп отыр. Зерттеу бойынша Қазақстан оқушыларының әрбір жетінші оқушысы шағын жинақталған мектептер жағдайында оқиды және әрбір төртінші мұғалім шағын жинақталған мектептерде сабақ береді.

Мектеп құрылымы бұлай өзгеше аталғанымен, мұндағы білім мен тәрбие сапасына қойылатын талап барлық білім беру мекемелеріне қойылатын талаппен бірдей болып қала береді.

Сондықтан да шағын жинақты мектеп жұмысын ұйымдастыруға ерекше көңіл бөлу керек. Қазақстан Республикасы білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында шағын жинақты мектептерді дамыту проблемасы басым бағыттардың бірі болып белгіленіп, шағын жинақталған мектептерге ерекше көңіл бөлінген. Ұстазы жақсының ұстамы жақсы демекші, ақпан айында «Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығында «Шағын жинақталған мектептерде біріктірілген сынып – комплектілерінде пәндерді оқыту әдістемесі» бойынша курс болып өтті. Курсқа «Өрлеу» БАҰО АҚФ Павлодар облысы бойынша ПҚБАИ, инновациялық технологиялар және жаратылыстану ғылыми (гуманитарлық) пәндерді оқыту әдістемесі кафедрасының аға оқытушысы Өміргүл

Ертісханқызы басшылық етті. Екі жұма аралығында Өміргүл Ертісханқызы курсымызды қызықты әрі тартымды өткізді. Әр сабақты түрлі – түрлі тренингпен бастап, көңіл хошымыз болмаса, көңілімізді көтеріп, бойымызға күш – жігер сыйлай білді. Өміргүл Ертісханқызы – көңілі жайдарлы, жан – дүниесі жылулыққа толы, адам жанын сөзсіз ұғып, түсіне білетін, өте ақкөңіл, өте мейрімді, білікті де білімді ұстаз. Екі жұма менің ойыма көптеген естеліктер қалдырды. Келешекте «шағын жинақталған мектепте» жұмыс істейтін жағдай туындаса, осы Өміргүл Ертісханқызынан алған білімімді тәжірибеде қолдана аламын және де, қолдана білемін. Осындай курсты ұйымдастырған Өміргүл Ертісханқызына алғысым шексіз.

Баянауыл ауданы
Сұлужон ауылы
Жансая Багисова

Ардақты менің анашым

Халықаралық мереке – 8 Наурыз мерекесі туралы білімдерін кеңейту;

аналарды тек мереке күні ғана емес, күн сайын сыйлау, қадірлеу керектігін балалардың саналарына ұғындыру мақсатында бастауыш сынып оқушыларымен «Ардақты менің анашым» тақырыбында тәрбие сағаты өткізілді. Іс-шара көктем мезгілінің нышаны болған ұшып келген құстардың тапсырмаларын орындаудан басталды. Оқушылар шаттық шеңберіне тұрып, психологиялық ахуал орнады.

8-наурыз мерекесі туралы білетіндерін ортаға салып, ойларымен бөлісті. Мақал-мәтелдердің

жалғасын тауып, мағынасын ашты. Аналарына арналған өлең шумақтарын мәнгерлеп оқып, тілектерін айтты. Одан әрі әр топ жылдамдыққа гүлдің бейнесін құрастырып, әр күлтеге анасының жақсы қасиеттерін жазды да, анасына деген сағыныш сезімдерін қоңырау шалу арқылы жүрекжарды лебіздерін білдіріп, аналарын құттықтады. Сынып ұлдары сыныптас қыз балаларға, аналары мен әжелеріне қолдан жасаған сыйлықтарын сыйлады. Тәрбие сағаты асыл әжелеріміз бен аяулы аналарымызға «Ана-жаным» әнімен аяқталды.

Сұлужон ауылы
Баян Мауленқызы

Тұмаудан сақтанайық

Оқушыларға тұмау және тұмаудан сақтану туралы мағлұматтар беру, салауатты өмір салтын қалыптастыру жолдарын ұстана білуге үйрету; оқушыларға денсаулықтың ең басты байлық екенін ұғындыру, тазалық, жеке бас гигиенасы және дұрыс тамақтану туралы пайдалы кеңестер беру; мақсатында бастауыш 2-3 сынып оқушыларымен «Тұмаудан сақтанайық» тақырыбындаақ халатты абзал жан Гүлмира Тлеутайқызы медбикемен кездесу сабағы өткізілді. Кездесу «Күн шапағы» шеңбері арқылы бір-біріне жылы лебіздерін білдіріп, «оқушыға бір кеңес»-пен басталды. «Тұмау» деген не? деген сұрақ қоя оты-

рып оқушылардың өз ойларын тыңдалып ортада талқыланды. Медбике оқушыларға «тұмау туралы не білесің?» сияқты сұрақтар қойып, оқушылар суреттерін салып әр бала өзінше түсінік бере білді. Кездесу денсаулық туралы мақал-мәтел сайысын ұйымдастырып, оқушылар бір-бірімен мақалдан жарысып отырды. Қорыта келе оқушыларға медбике тұмау туралы мағлұматтар бере отырып сабақ барысында оны ойын түрінде, жарыс түрінде түсіндіре отырып мағлұмат бере білді. Кездесу медбикеге алғыс айтумен соңына жетті.

Сұлужон ауылы
Жансая Багисова

№№5-6
(312-313)

от 31 марта
2020 года

МЕН ҚАЗАҚ ҚЫЗДАРЫНА ҚАЙРАН ҚАЛАМ!

Әлбетте, қазақ арулары сұлулығымен, ибасымен, ісмерлігімен ғана емес, ержүректігімен, батырлығымен де аты шыққан. Сақ патшайымы Томирис, Әлия мен Мәншүк, одан да бері Ләззат пен Сәбираға дейін де талай батыр арулар болған.

Айбике ару

Айбике ару Абылай ханның жау тылындағы барлаушыларының басшысы болған. Оның қоластында бірнеше тыңшы, барлаушылары болған. Ол ұзақ жылдар бойы «қолға түскен күң» бейнесіне еніп, қалмақ қонтайшысының ордасында күтуші болады. Жаудың күші мен шапқыншылық ниеті туралы Абылай ханға, Қаракерей Қабанбай мен Қанжығалы Бөгенбай, Шақшақұлы Жәнібек пен Қыпшақ Тілеулі батырларға астыртын құпия хабарлар мен мәліметтерді жеткізіп отырады.

Ержүрек қыз Айбике қалмақ тілін өте жетік меңгерген екен. Оның үстіне Тарбағатай мен Алтайдың таулы өңірлерінде, Зайсан мен Марқакөл маңында кез келген уақытта атпен адаспай жол тауып жүре беретін «жер шолғыш» қасиеті де бар екен. Айбике ару Жоңғар мемлекеті құлағаннан кейін өз еліне аман-есен оралады.

Гауһар батыр

Қазақ пен қалмақ арасындағы соғыс кезінде ерлік істерімен ел есінде қалған қазақ батыр әйелдерінің бірі – Гауһар. Ол атақты Қаракерей Қабанбай батырдың жан жары, Бәсентиін Малайсары батырдың туған қарындасы. Қабанбай батырдың қауіп-қатерге толы сансыз жорықтарында Гауһар ана ерекше табандылықпен қанды шайқастарға қатысқан. Қабанбай

мен Гауһардың тұңғыштары Назым да өзінің ерлік істерімен тарихта аты қалған.

1724 жылы қазақтардың сол кездегі астанасы Түркістан қаласына жоңғарлардың қалың қолы тұтқиылдан шабуылға алады. Осы шайқаста Кіші жүздің ханы Әбілхайыр отыз мың әскер, Орта жүзден Сәмеке жиырма мың әскер дайындап, Қабанбайдың бас сардарлығымен жоңғарға қарсы шабуылға шықпақ болып жатқанда, Гауһар жоңғарлардың қоршауын

ерлікпен бұзып шығып, Қабанбайға жаудың жағдайы жөнінде толық мәліметтер береді. 1725 жылы әйгілі «Бұланты» жеңісі осының нәтижесі еді. Кейін Гауһар Қабанбайға өмірлік жолдас болып, уақыт өте келе «Гауһар батыр» атанады. Гауһар батырдың азан шақырып қойған аты Майсара болса керек.

Назым батыр

Назым батыр Қаракерей Қабанбай мен оның жары Гауһардан туған. Әкесімен бірге 18-ғасырда қазақ-жоңғар соғысына қатысып, Отан қорғаған.

1745 жылы жоңғар қонтайшысы Қалдан Серен өліп, жоңғарлардың өз ішінде таққа талас басталады. Осы сәтті ұтымды пайдаланған Абылай хан Түркістан мен Сыр бойындағы қалаларды азат етуді мақсат етеді. Жоңғар тарапынан Қалдан Сереннің ортаншы ұлы, тақ мұрагері Цевен Доржы шығады. Ол өзінің қалың қолымен Абылай әскерлерінен бұрын келіп, бекініп алады. Абылай Жаңақорғанды алуды Қабанбайға бұйырады. Зеңбіректен жауған оқтан көптеген сарбаздар қырылып, Абылайдың қолы еріксіз кейін шегінеді. Не істерін білмей тұрғанда, Назым қазақ жасақтарының оң жақ тұсынан Цевен Доржы тұрған төбеге қарай «Қабанбай! Қабанбай!» деп ұран тастап, суырылып шығады. Қыздың қолында

не найза, не сойылы жоқ, бар болғаны қамшы ғана. Мұны көрген қалың қол шыдай алмай «Абылай! Ақ жол! Қабанбай! Абылай» деп айқайлап, зеңбірекшілерді таптап өтеді. Жоңғарларды жеңгеннен кейін, Абылай қыздың осыншама ерлігіне риза болып, оған беліндегі сом алтыннан соғылған белбеуін сыйға тартыпты. Абылайдың жоңғарларды толық талқандауына жол салған сол жеңісі Назымның атымен байланысты аталады.

Бопай Қасымқызы

Қазақтың 1838-1847 жылдардағы ұлт-азаттық қозғалысының ұйымдастырушысы Кенесары Қасымұлының қарындасы Бопай ханымның

есімі көпшілікке біршама таныс. Ол Кенесары Қасымұлы құрған хандықтың сыртқы және ішкі саясатына белсенді араласып, аянбай тер төгеді. Бопай қолбасшыға өжеттік, көсемдік, жеңіске деген сенім, салқынқандылық, қайсарлық, шешендік тән болған.

Ол өзінің күйеуі Сәмеке мен оның туыстары сұлтан Сартеке және Досан Әбілқайыровтарды да көтеріліске қатысуға шақырған екен. Олар келісім бермеген Бопай 1837 жылы өзінің күйеуін және оның туыстарын тастап, өзімен алты баласын алып, өз тағдырын көтерілісшілер тағдырымен біржола қосады. Бопай зекет жинайтын және көтеріліске қосылмаған сұлтандардың мүлкі мен азық-түлігін тартып алатын 600 адамдық ерекше топты басқарды. Сондай-ақ ол Кенесарының ірі шайқастарына қатысқан және партизандық жорықтар жасайтын болған. Бопай Кенесарының барлық кеңестеріне қатысып отырған, ал Кенесары Бопайдың ақыл-кеңестеріне құлақ

асқан.

Жапалақ батыр

Тілеулі батырдың некелі тоғыз әйелі болған екен. Соның бірі – Тама Есет батырдың туған қарындасы Жапалақ. Ол жарымен бірге жорықтарға қатысып, құралайды көзден ататын мергендігімен қалмақтардың талайларын жайратып салған. Баласын дүниеге әкелгеннен кейін оның тәрбиесіне айрықша назар аударып, шайқастарға шығуын сиреткен.

Ботакөз батыр

Тама Есет батырдың қызы Ботакөз жас кезінде апасы Жапалақпен бірге жүріп, одан соғыс өнерін үйренеді.

Тарихи деректер бойынша 1742 жылы Есет батыр мен Тілеулі батырды Әбілқайыр хан шақыртып, екеуі Орынборға жол жүріп кетеді. Соны біліп алған жоңғарлар ауылдың жылқысын алып кету үшін шабуыл жасап, қуғыншыларды қырып салады. Ботакөз бірден қолына қару алып, 150 сарбазбен шапқыншыларға қарсы шығады. Осы шайқаста Ботакөз қалмақтардың қолбасшысы Қонды тайшыны атының үстінен жұлып алып, сүйретіп өкетеді. Мұны көрген қалмақтар бытырай қашып, көбі садақ оғына ұшады. Қалмақ қонтайшысы қазақ қызынан жеңіліп, керемет қорланады. Ботакөз Есетқызының осы ерлігін растайтын құнды тарихи құжаттар Ақтөбенің облыстық мұражайында бар екен.

1749 жылы Барақ сұлтанның қолынан Әбілқайыр хан қаза табады. Оның орнына тағына баласы Нұралының отыру рәсіміне Әжібай би елдің бас көтерер бар азаматтарын ертіп, Орынборға аттанып кетеді. Соны пайдаланып, Еділ қалмақтары қорғаныс ауылды қанға бөктіріп, бүкіл малды барымталап айтап кетеді. Мұны естіген Есет Көкұлының қызы Ботагөз аз уақытта өз руының жігіттерін жауға тойтарыс беруге шақырады. 150-дей сарбазды бастап Ойыл өзені бойында қамсыз жатқан қалмақтарға аш бөрідей тиісіп, кек қайтаралы. Сол жерде жауын тұтқындап алып келіп, тартып алынған мал-мүлікті еліне қайтарады.

Бақты (Бақтықыз)

Бақты – Алашорда көсемдерінің бірі, азаттық қозғалысының алыбы Мұстафа Шоқайдың әжесі, Торғай датқаның бәйбішесі. Ол 19-ғасырдың ортасында әкесімен бірге Түркістанды жаулаушы орыс отаршыларына қарсы күресіп, жау торабын барлаушылық қызметін атқарған. Оның тапқырлықтары мен жүрек жұтқан батырлығы туралы аңыз-әңгімелер ел арасында көп сақталған.

Сапура батыр (Көктемір)

Ресей патшалығында шаруалар қолын басуға шыққан орыс әскерлеріне қарсы күрестің аты аңызға

айналған қолбасшысы. Әйелбасымен қол бастауға қымсынғандай, бір құпия тұлға «Көктемір» туралы аңызды таратады. Орыс әскерлері оның әйел екенін білмеген, тек «Көктемір» деп таныған. Олардың дерек көздерінде Пугачев көтерілісі кезінде қазақ даласында «ұстатпайтын ұстын», «көрінбейтін жан» деп аталған Сапура Мәтенқызы жұмбақ жағдайда өмірден өтеді.

Көктемір Сапура қыз туралы ғалым Е.Бекмаханов «Көрінбейтін адам туралы аңыз» атты зерттеу еңбегін жазған.

Жәнделі қыз

Қалмақ шапқыншылығы кезінде, кейіннен Алтай-Тарбағатайды қытайлар иемденіп қалмақшы болғанда, ерлігімен, тапқырлығымен аты шыққан қыздардың бір – Жәнделі. Оның руы – Найман. Жауынгерлер оның атын ұран еткен. Найман қызы Жәнделі туралы Ноғайбай ақын былай деп жырлаған:

Гүліндей жауқазынның нәзік жүзі,

Халқымыз ұмытқан жоқ асыл қызын.

Адамзаттың аққуы Жәнделінің, Жауға аттанған Сауырдың жатыр ізі.

әзірлеген
Бегімхан КЕРІМХАНҰЛЫ
М.Әуезов атындағы ЖОББ мектептің қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімі
Павлодар қаласы
Қазақстан Журналистер Одағының мүшесі

Спасибо, дед Саша, за Победу!

Посвящается памяти Чепчица Александра Тимофеевича

Здравствуй, мой прадед Саша! Пишет тебе письмо твой правнук Даниил Головенко! Так уж случилось, что о моем рождении ты не знал: я появился на свет уже после твоего ухода из жизни. Сегодня мне уже тринадцать лет. 9 мая наша страна будет отмечать великий праздник - 75 лет со Дня Победы в Великой Отечественной войне. К сожалению, в нашем селе не осталось участников войны. Очень мало тружеников тыла, тех, кто может рассказать о войне.

Благодаря рассказам деда и бабушки Тони (твоей дочери) с годами я понял одну важную вещь: нет семьи, которой бы не коснулась своим черным крылом Великая Отечественная война. И наша семья - не исключение. 22 июня по репродуктору объявили, что началась война. Вы, мои прадеды - Головченко Афанасий Абрамович и ты - ушли на фронт в первые месяцы войны. Женщины работали в тылу. Прабабушка Мария Федоровна работала токарем на заводе, хотя на руках был маленький ребенок. Другая прабабушка жила в нашем селе, растила четверых детей и работала с раннего утра до позднего вечера.

Знаешь, прадед, я думаю, что это очень тяжело, когда мужчина после работы не приходит домой, к детям, а уходит на фронт, воевать, бить врага. Так это было в твоей жизни! У тебя на руках были права тракториста, поэтому тебя сразу же направили в учебную часть города Калинина. Получив звание старшины, ты сдал экзамены на тракториста I категории и был направлен на Северо-Западный фронт в артиллерийскую часть. Там стал механиком - водителем артиллерийского тягача, артиллеристом - Богом войны! В 1943 году был направлен на учебу в школу командиров, а через 6 месяцев учебы получил первое офицерское звание.

Из уроков истории и рассказов взрослых я знаю, что 1943 год был очень тяжелым для Советской Армии. И тогда, по словам бабушки, всё артиллерийское училище срочно отправили на фронт. Новым местом твоей службы стала легендарная Курская дуга, где была так нужна мощная гаубичная артиллерия. В победе на Курской дуге есть и твоя заслуга! Бабушка Тоня рассказывала, что ваша артиллерийская часть успешно крушила немецкие укрепления в Альпах.

Знаешь, прадед, труженики тыла рассказывали нам на встрече, что после войны участники приходили не сразу после 9 Мая! И ты вернулся домой только в 1947 году. Целых шесть лет жизни ты отдал за свободу и независимость родной земли, борьбе с врагом, за нашу счастливую, мирную жизнь. Спасибо тебе, мой прадед! Ты, как и миллионы советских людей, принес Победу! Я об этом помню! Я горжусь!

Горжусь тем, что в мирное время ты служил офицером там, куда пошлет Родина. За время службы семья объехала Дальний Восток, Приморский край, Бурятию, Казахстан, Забайкалье. Я горжусь: мой прадед, ветеран войны, прожил долгую жизнь - восемьдесят девять лет. Даже будучи в отставке, вел активную жизнь, помогал ветеранам войны в решении их проблем. Судьба подарила вам с моей прабабушкой Марией Федоровной долгую семейную жизнь - целых шестьдесят лет!

В центре нашего села Коныр Озек есть памятник героям войны 1941-1945 годов. За ним ухаживают взрослые и мы, дети. Летом возле памятника в клумбах цветут цветы. Есть скамейки, можно

посидеть и отдохнуть. Особенно часто мы приходим к памятнику в мае. Проходит традиционный мотопробег «От обелиска к обелиску». Вечером 8 Мая мы со свечками приходим на факельное шествие. 96 свечей в руках детей и взрослых - это память о 96 земляках, которые не вернулись с войны.

Вечная им память! 9 Мая все село соберется возле памятника на митинг.

Уже несколько лет мы приходим с портретами родственников - участников войны. Это - Бессмертный полк. Все жители участвуют, я тоже несу портреты прадедов. На митинге с поздравлением выступит мой дедушка - ветеран труда Головченко Владимир Афанасьевич. А после митинга в Доме культуры пройдет праздничный концерт. В начале мая волонтеры навестят тружеников тыла, поздравят, помогут им по дому и на улице.

У нас есть самое главное - МИР! Более 27 миллионов человек отдали свои жизни за наше мирное небо над головой!

Головченко Даниил
Павловская СОШ
Успенский район

Именем солдата

Иногда имена у людей бывают весьма необычные, и хочется узнать, в честь кого назвали того или иного человека. И вот однажды с таким вопросом я подошла к учителю физкультуры, Бердыкулу Жукановичу, а он рассказал мне свою историю...

«Во время Великой Отечественной войны мой двоюродный дед - Даражат - служил в разведоте. Как-то командование дало им задание добыть «языка». Дело было марте 1942 года. Было холодно и сыро. Несколько групп пытались выполнить это задание, но возвращались «пустые» или погибали. Командир вызвал деда (тогда молоденького солдата) и его друга Бердыкула из Кустаная и сказал им: «Если вернетесь без языка, я вас сам лично расстреляю».

Они пошли в разведку. Зашли в тыл врага, нашли штаб фашистов, схоронились поблизости. Но в течение нескольких дней им не удавалось выманить кого-нибудь, чтобы взять в плен. Ели снег. Ждали. Промерзли. Спали по очереди. Вдруг Даражат обнаружил, что Бердыкул исчез, пока он дремал. В голове мелькнули мысли: «Сбежал! Струсил! Что делать? Одному «языка» не взять, а вернуться - расстреляют. Выхода нет. Попробую, может что-то получится».

Ночью начали кричать коты: «Мяааау! Мяааау!» А что поделаешь - март месяц. Фашистский солдат вышел и выпустил автоматную очередь, чтобы спугнуть этих котов. Даражат вовремя наклонился, и пуля его не задела. Через какое-то время коты опять запели, мешали спать. Офицер снова вышел и выстрелил в надоедливых животных.

Какое-то время была абсолютная тишина. Когда коты запели в третий раз, офицер дал команду найти их. Стали прочесывать деревню и окрестности. Один офицер отделился и подошел близко

к Даражату. Тот подумал: «Вот так удача!».

Достал тряпочку, смочил хлороформом - и не помнит сам, как офицер лежал у его ног. Теперь нужно было спящего офицера как можно быстрее оттащить дальше, пока его не хватились и не начали искать.

Обмякшее тело офицера было нелегким, и Даражату требовалось много сил, чтобы оттащить его. Опять недобрым словом помянул дед товарища. И в этот момент появляется Бердыкул. Даражат подумал: «Сначала ушел, бросил его, а теперь, когда он, герой, схватил языка, этот тут как тут!» Только дед хотел что-то сказать, как Бердыкул вдруг: «Мяаааау! Мяааааау!».

Тогда понял Даражат, что это был хороший план, как выманить фашистов из укрытия. Что друг его настоящий герой, спас их обоих. Когда они притащили этого «языка», он оказался обладателем очень важной информации. Даражат с Бердыкулом еще не раз вместе выполняли разведзадания, не раз плечом к плечу находились на поле боя. И поощрил Даражат: если у него родится сын, он назовет его Бердыкул.

Закончилась война, разъехались все по домам.

Помнили в семье Даражата про его обещание. Но родились у него одни дочки. Поэтому имя перешло внуку, двоюродному.

P.S. Восточное мужское имя Бердыкул. Оно, в свою очередь, является составным и восходит к двум тюркским словам: «берди», что в переводе на русский язык означает «дар (божий)», «бог дал», и «кул» - «раб». Вероятно, нарекая ребенка именем Бердыкул, родители желали, чтобы их сын стал достойным мусульманином.

Богомолова Дарья,
8 «А» класс,
СОШ №14 г. Павлодара

В тылу тоже ковали Победу

Я и мои сверстники обязаны жизнью и счастливым детством ветеранам Великой Отечественной войны. Мой прадедушка Суворов Иван Степанович - участник войны, воевал на Северо-Кавказском фронте.

Но в канун 75-й годовщины Победы над фашизмом мы должны отдать дань уважения и тем, кто своим трудом приближал Победу. Поэтому я хочу рассказать о своей прабабушке Суворовой Евдокии Яковлевне. Она родилась в 1920г. в г.Павлодаре. В 1939г. вместе с прадедушкой окончила среднюю школу №1. Они с одно-

классниками были очень дружны и несколько раз приезжали на юбилейные вечера окончания школы (1964г., 1969г.). У нас хранятся фотографии этих встреч.

Во время войны прабабушка работала в обкоме партии.

Как труженица тыла награждена юбилейными медалями: «50 лет Победы в Великой Отечественной войне 1941 - 1945г.г.», «60 лет Победы», «65 лет Победы».

Свою послевоенную жизнь Евдокия Яковлевна посвятила семье. Вместе с прадедушкой они вырастили двух дочерей. У них четверо внуков, семеро правнуков, шестеро праправнуков. С прадедушкой, к сожалению, общались только внуки. Он очень любил их.

А прабабушка прожила 93 года. Поэтому нам, правнукам и праправнукам, посчастливилось вживую почувствовать ее любовь к нам.

Ко Дню Победы в нашем городе проводится много мероприятий. 9 мая 2016г. проходила акция «Я помню, я горжусь». Фотографии участников войны и тружеников тыла были выставлены на Центральной площади.

С портретами прадедушки и прабабушки мы каждый год ходим в «Бессмертный полк». В 2019г. фотографии прадедушки и прабабушки были напечатаны в газете «Городская неделя» в рубрике «Наш бессмертный полк», а также 9 мая транслировались на экране ТРЦ «Батырмолл».

Сегодня война стала далекой, но я очень рада тому, что у меня есть возможность выразить благодарность всем, кто подарил нам Великий праздник - День Победы.

Суворова Екатерина,
правнучка, юнкор СОШ №43
г.Павлодара

Богомолова Дарья

№№5-6

(312-313)

от 31 марта
2020 года

Я помню, я горжусь

Мазяров Дмитрий
Петрович

Когда я слышу о войне, я чувствую боль и слезы, так как на войне погибли мои близкие люди. А еще потому, что почти ничего не знаю о своих близких, проливавших кровь ради победы.

Я знаю, что у меня было два прадеда и один прапрадедушка, которые воевали на фронтах Ве-

ликой Отечественной.

Шишкин Иван Дмитриевич и Белюсенов Федор Дмитриевич были призваны в армию в 1941 году. Воевали они подо Ржевом. Были ранены и лежали в госпитале, потом их комиссовали. Умерли дед Федор и дед Иван сразу после окончания войны.

Мазяров Дмитрий Петрович родился в 1913 году, в Пензенской области, Поимский район, с. Ст. Каштановка. Он был красноармейцем в РККА с 1941 года. Был призван Пачелмским

РВК Пензенской области. Место службы: 387обс15скб0А1УкрФ. Дата подвига: 14.03.1944-25.03.1944. Был награжден Орденом Отечественной войны I степени. Умер в 2006 году.

Это лишь краткие сведения о моих родных, защищавших нашу

Белюсенко
Федор Дмитриевич

землю от фашистов. Взяты они из документов, которые бережно хранятся в нашей семье и передаются из поколения в поколение.

А вот что рассказала мне о моем прадедушке бабушка. Шишкин Иван Дмитриевич в 1941 году ушел на войну и в 1943 году вернулся с раненой ногой. После этого он работал сторожем на складе, где была мечеть. Умер он в 56 лет в 1960 году. К сожалению, мы не знаем информации про Белюсенова Федора Дмитриевича, так как моего дедушки уже нет. Когда я родилась, мой прапрадедушка Мазяров Дмитрий Петрович был еще жив. Я, конечно, была такой маленькой, что не помню никаких событий. Я сожалею об этом, но все равно горжусь тем, что эти люди жили на свете, что благодаря им живу я, мои мама и папа, мои родные и друзья.

Белюсенко Ирина,
8 «А» класс,
СОШ №14 г. Павлодара

О моем прадедушке

Своего прадедушку, Киверина Дмитрия Ефимовича, я никогда не видел. Знаю о нем только по рассказам бабушки и мамы. Он умер задолго до моего рождения. Но я им очень горжусь и хочу о нем рассказать.

Дмитрий Ефимович родился в 1910 году в деревне Покровск Кировской области. Когда началась война, ему был 31 год. Поэтому призвали его на фронт не сразу, а в апреле 1942 года. Он воевал в звании ефрейтора в составе 117-й танковой бригады 1-го танкового корпуса на Северо-Западном и Юго-Западном фронтах, затем – на Западном, Брянском и 1-м Прибалтийском фронтах.

У него было много наград, в заветной железной банке бережно хранились ордена и медали. Когда в детстве моя мама спрашивала его о войне, о том, за что он получил награды, он всегда застенчиво улыбался и молчал, только начинал курить еще больше папирос.

Узнать о его подвигах нам удалось только благодаря архивным документам. В Центральном архиве Министерства обороны Российской Федерации, где хранятся все документы о Великой Отече-

ственной войне, есть и наградные листы моего прадеда - Киверина Дмитрия Ефимовича. В них указано, что в боях он показал себя смелым, энергичным и опытным бойцом и в своих подчиненных воспитывал смелость и бесстрашие.

В наградном листе написано, что он служил полковым поваром. В тяжелейших условиях боев повар на войне был человеком вторым по степени важности после командира. Труд на армейской кухне в военную пору был лишен всякого романтизма. Ночью наряд выполнял тяжелую, изнурительную работу: вручную чистили нескончаемые груды картофеля, мыли и скребли котлы. Подчас приходилось изобретать блюда при крайне скудном наборе продуктов, при этом еда должна была быть сытной и вкусной. Ведь боевое настроение солдат не в последнюю очередь создавалось поваром, его умением, его талантом. Прием пищи для солдат был не просто утолением голода. Это были редкие минуты спокойствия и отдыха, когда солдат испытывает удовольствие от вкусного борща, гуляша, каши, от общения с боевыми товарищами, думает о

своих близких.

В военных частях горячая пища выдавалась утром до рассвета и вечером после заката. Поэтому поварам приходилось трудиться всю ночь. Кухня базировалась на передвижном шасси или на платформе грузового автомобиля. Зачастую поварам приходилось не только готовить пищу, но и в условиях боя на ходу ремонтировать кухню, чтобы вовремя доставлять горячую пищу в часть. От отваги и мужества, смекалности, расторопности повара зависела боеспособность целых воинских частей, ведь голодный солдат не смог бы сражаться и с успехом выполнять боевую задачу.

Вот таким поваром и был мой прадедушка. При этом он не только готовил пищу, но и сам участвовал непосредственно в боях, так как награжден был именно боевыми наградами, несмотря на то что в годы Великой Отечественной войны повара считались воинами тыла и имели свои награды - нагрудные знаки «Отличный повар», «Отличный пекарь».

В наградных листах Киверина за 1944 год читаем: «Не считаясь со временем и усталостью, своевременно приготавли-

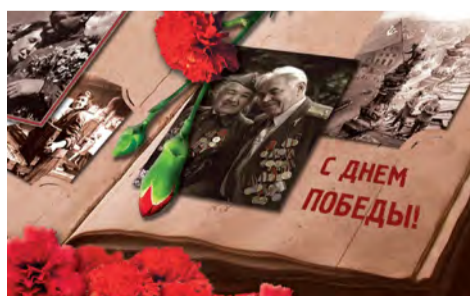
вал вкусную горячую пищу и под сильным артиллерийским огнем противника доставлял ее бойцам. Благодаря его заботе ни один солдат и офицер не остался без горячей и вкусной пищи. Во время доставки пищи в момент сильного артиллерийского обстрела он был оглушен, термос с едой был пробит. И только благодаря смелым и решительным действиям ефрейтора Киверина пища была доставлена в срок». «Несмотря на обстрелы противника, он бесстрашно исполняет свой боевой долг. За образцовое выполнение своих обязанностей в боевых условиях и проявленные при этом мужество и бесстрашие достоин Правительственной награды – ордена «Красная Звезда». В 1943 году он был награжден медалью «За боевые заслуги», в 1944 году - медалью «За отвагу» и орденом Красной Звезды. Дмитрий Ефимович прошел с боями до самого Берлина и вернулся домой живым. Он никогда не рассказывал о войне, храня свою боль и воспоминания глубоко в сердце.

Комаристый Александр,
6 «Г» класс
юнкор СОШ № 43
г. Павлодар

Память

Сегодня многие начали забывать о важности Победы, о ценности памяти о погибших. И есть такие, которые просто наплеватьски относятся как к ветеранам, так и просто к Великой Отечественной войне. Однако, многие семьи бережно хранят и чтут память о своих погибших близких. О дедах и прадедах, отдавших жизнь за свою Родину.

В нашей семье хранят память о моем двоюродном дедушке – Владимире Ивановиче Пустыльняк. Он был военным лётчиком. Младший лейтенант Пустыльняк служил штурманом Ил-4 второго отдельного авиационного пла-

нерного полка. Всего было произведено 60 боевых вылетов, за время которых партизанам Белоруссии доставлено 142 человека, 4000 килограммов взрывчатых веществ, 12000 гранат, 100 противотанковых ружей, 95 минометов, 1900 автоматов и 700 винтовок.

Ожесточенные воздушные схватки, долгие перелёты, боевое сопровождение – это будни летчиков той военной поры. На крепких Ил-4 бороздили они воздушные просторы в любую погоду и время суток. Самолет Владимира Ивановича был сбит в конце 1943 года. Умер дед от полученных ранений в госпитале, в Москве, 1 сентября 1944 года.

А ещё я горжусь тем, что мой дед учился в моей, 43-ей школе. Правда тогда она была 188-ой. Сейчас его имя выбито на стелле возле памятника выпускникам

188 школы, ушедшим на фронт. В моей школе его фотография помещена на стенде в Уголке боевой славы. Меня очень радует то, что почти в каждой школе находятся такие «Уголки», на которых написаны имена погибших в Великой Отечественной войне. Это доказывает то, что мы помним о тех, кто погиб в ней. Для меня эта память очень важна. Память и боль того тяжёлого времени.

75 лет тишины, мира подарили нам наши деды и прадеды. Мы обязаны его сберечь.

Фридлин Александр
9-В класс СОШ №43
г. Павлодар

№№5-6
(312-313)

от 31 марта
2020 года

В чем секрет профессии?

По окончании зимних метельных дней центральная детская библиотека им. Мубарака Жаманбалинова организовала познавательный час «В чем секрет профессии?» для наших 10-11 классов. Наш час начался со знакомством с различными профессиями. Как написал когда-то Владимир Маяковский в стихотворении «Кем быть?»: «У меня растут года, будет мне семнадцать, где работать мне тогда, чем заниматься?»

Библиотекарь Л.С.Микушина предложила разминку «Окончи пословицу». По ходу беседы ребята узнали, что в мире существуют более 50 тысяч профессий. Ежегодно 25 миллионов человек меняют своё место работы, 12% из них возвращаются обратно. Сделать хороший выбор профессии - это значит выбрать такую работу, которая нужна вам по призванию и которая нужна обществу. Так как по мнению аналитиков, школьники не все знают

новые профессии, для учеников было предложено поиграть в игру «Угадай профессию». Ребята вспоминали сказочных героев, и, по общему мнению, определяли их профессию, если бы они находились в наше время.

Увлекательно прошел тайм с пятью подсказками. Еще ребята узнали про классификации профессий, что они делятся на 5 основных типов. В конце классификации мы остановились на

образе - Человек Художественный. Люди этого типа отличаются наличием живого образного мышления, художественной фантазией, талантом - это актеры, поэты, писатели. Вот с одним из них библиотекарь организовала встречу.

На встречу со школьниками была приглашена павлодарская знаменитость.

Это методист-организатор культурно-массовых мероприятий «Городского досугового центра» отдела культуры и развития языков г. Павлодара, а также художественный руководитель театральной мастерской «Домовята» - обаятельная Жанна Баженова. Энергичная и заводная Жанна очень ярко и образно представила свою профессию. Ответила на все интересующие ребят вопросы. А в конце своего выступления

подарила нам одну из своих любимых песен.

Завершилось наше мероприятие психометрическим тестом экспресс-диагностики типа личности. Мы узнали что-то новое про себя из геометрических фигур: треугольник, круг, квадрат, прямоугольник, кривая - что подходит нам по образу, даст нам понятие кто я, какая вы личность?

Ребята ушли, задумавшись над будущей профессией. Любовь Степановна - ведущий специалист-библиотекарь пожелала нашим старшеклассникам найти свое место в мире профессий, и тогда любое ремесло станет великим. А «величие всякого ремесла, быть может, прежде всего в том и состоит, что оно объединяет людей: ибо ничего нет в мире драгоценнее уз, соединяющих человека с человеком», - писал Антуан де Сент-Экзюпери.

**Ешова Г.Ж.,
заведующая библиотекой
СОШ № 5 г. Павлодара**

Горжусь своим отцом

Строки благодарности за оказанное внимание, уважение, почёт хочется выразить от всей нашей семьи акиму Успенского района Дычко Николаю Васильевичу и акиму Равнопольского с/о Скакову Мухтару Егимбаевичу, которые приехали лично поздравить замечательного человека и просто моего отца Гафурова Ш. с днём рождения. Не для галочки, не торопясь, а так по-семейному поговорили по душам, расспросили о здоровье, семье, как проходила трудовая жизнь. Вручили грамоту и подарок. Хорошо, что наши руководители так просто, с почтением относятся к своим пожилым сельчанам, труженикам тыла, ветеранам.

Хочется рассказать о нелёгкой, но наполненной жизни своего отца. Родился 27 ноября 1934 года в Узбекской республике, городе Коканд. Воспитывался в детском доме. Время было сложное, много бездомных и беспризорных, каждый выживал, как мог. С 11 лет работал - пахал землю и за верёвкой водил быков, кетменем обрабатывал землю. В 13 лет работал в чайхане, а с 15 лет стал учиться в ремесленном училище.

Во время войны было 7 лет, чтобы как - то прокормиться водил слепую тётку в магазин за хлебом и получал 150 граммов хлеба. Голод, холод и разруха - всё очень страшно, и в памяти осталось очень мало. Дети работали много, заменяли ушедших на фронт родителей и братьев.

Школу жизни прошёл на службе в рядах Советской Армии в Москве. Универсальные способности приобрёл на стройке метрополитена. Работал и с деревом, и с камнем, с плиткой и стеклом. Всё это пригодилось в

жизни - дом спроектировал, построил сам, и мебель в доме сделана своими руками.

Целина. Миллионы молодых людей отправились осваивать новые земли Казахстана. И мой папа тоже вступил в их ряды. Огромные эшелоны молодёжи с песнями и шутками ехали в Казахстан. Работал и учился, освоил профессию тракториста-машиниста. В 1959 году приехал в село Константиновка. Работал на стройке - участвовал в строительстве всех зданий (школа, больница, ДК, почта, акимат и

мн.др.). Председатель Я.Г.Геринг назначил заведующим ЖБИ, делали бетонные изделия для стройки: столбы, перегородки, балки. Состоял в родительском комитете школы более 15 лет, был членом правления колхоза, профсоюзного комитета, депутатом уличного комитета. Работал преподавателем в СПТУ.

За хорошую работу награждён званием «Заслуженного колхозника», медалями ВДНХ, «75 лет Павлодара», «60 лет окончания Великой Отечественной войны». Вместе с мамой, тоже целинницей с Украины, вырастили и воспитали 3 сыновей и дочь, 8 внуков и 7 правнуков. Сейчас на заслуженном отдыхе, почётный труженик тыла.

Сила и мудрость, любовь и надёжность нужна нам, благодарна за те усилия, которые вы вложили в нас и во время взрослой жизни для того, чтобы мир был всегда радостным и радужным, спокойным и стабильным. Всегда помню, берегу и никогда не оставлю.

**Белоцерковец Г.Ш.
Константиновская СОШ
Успенский район**

Школа отцов

Отец - опора каждому ребёнку. Он должен принимать непосредственное участие в воспитании детей и давать им советы. Тогда у ребёнка расширяется кругозор, он стремится всесторонне подходить к любой проблеме, ста-

нет достойным гражданином своей страны.

В Константиновской СОШ с начала года начала свою работу «Школа отцов». В её состав вошли старейшины и представители от каждого класса. Такая школа способствует пропаганде традиций и семейных ценностей среди детей и воспитанию подростков. В нашей школе проводятся групповые консультации, в течение первого полугодия было охвачено 28 пап.

В семье современного типа участие отца в воспитании за-

частую ограничивается эпизодическим контролем над детьми, редкими беседами, отдельными поручениями и нравоучениями. Отцы, в большей мере, чем матери, отчуждены от школы, от контактов с ней. Хороший отец характеризуется активным участием в воспитании детей, интересом к успехам ребёнка и частым общением с ним, но ежедневные заботы они склонны возлагать на мам. Поэтому такая школа даёт возможность обратиться за советом, поддержкой, просто поделиться своими проблемами, удачами, дать или выслушать совет. Стали традиционными заседания «Совета отцов», на которых рассматриваются вопросы занятости обучающихся в кружках и секциях как одного из важных условий предупреждения правонарушений, профилактики вредных привычек. Педагоги школы и

психолог Аралбаева Ж.С. ведут большую работу по повышению педагогической культуры отцов. Регулярно проводятся лектории, общешкольные конференции, дни открытых дверей, анкетирование, тренинги. Папы организовали посадку деревьев, дежурство на всех школьных мероприятиях, на личных встречах рассказывают о своей профессии, работе.

«Самым лучшим, добрым, красивым, умным и замечательным мужчиной на Земле для меня всегда будет мой папа. Мой папа научил меня не отступать перед трудностями. Я очень люблю своего папу и стараюсь хорошо учиться, чтобы он всегда мной гордился», - так теперь говорят дети нашей школы о своих отцах.

**Г. Белоцерковец
Константиновская СОШ
Успенский р.**

№№5-6

(312-313)

от 31 марта
2020 года

С 17 по 28 февраля в Мичуринской школе прошла декада младших школьников. Приоритетной целью было активизировать деятельность учащихся начальных классов в различных творческих, спортивных и интеллектуальных конкурсах. Каждый день нес свое

тематическое направление. Участниками были все учащиеся. Декада началась с тематической линейки, где дети были ознакомлены с планом проведения мероприятий. В этот же день учителем русского языка и литературы был проведен рейтинг техники чтения в каждом классе. Участвуя в метапредметной олимпиаде «Умники и Умницы», учащиеся 2-4 классов проявили смекалку в решении заданий, требующих логического и аналитического мышления. А самые маленькие школьники, перво-

классники, в это время провели конкурс «На что похожа буква?». Буквы изготовили из самых разных подручных средств. В плане декады был также включен чемпионат по шахматам, где ребята продемонстрировали тактическое и стратегическое мышление. Учителя физической культуры организовали для учащихся «Самые веселые старты». А на переменах возобновили известные всем, но забытые временем игры «Резиночки» и «Классики». Классики чертили в кабинетах и коридорах школы. Прыгали и девочки, и мальчики. И всем было весело. А закончилась декада начальных классов масленичным гуляньем.

В исполнении учащихся звучали заклички, стихи и песни. Гулянье закончилось веселым хороводом и вкусным чаем в столовой, с блинами да баранками. На протяжении предметной декады учителя начальных классов и физической культуры создавали учащимся позитивный настрой. Все дети были заняты делом: играли, соревновались, обсуждали и занимались предпраздничной подготовкой. Декада прошла в атмосфере творчества и сотрудничества.

Качнова Лидия,
учитель начальных
классов
Мичуринская СОШ,
Павлодарский район

В мини-центре своем дружно живем

«Дети должны жить в мире красоты, игры, сказки, музыки, рисунка, фантазии, творчества», - писал Василий Сухомлинский. Я думаю, что неотъемлемой частью современного детского сада должна быть атмосфера счастья, доброты, тепла, чтобы можно было сказать о нем: «Детский сад - наш дом!»

В нашем пришкольном мини-центре «Ақбота» дети получают опыт эмоционально-практического взаимодействия со взрослыми и сверстниками в наиболее важных для него сферах развития жизни. Я считаю, что создавая необходимые условия для раскрытия возможностей и способностей каждого ребенка, мы поднимаем их вверх. Я хочу, чтобы

наши воспитанники выросли доброжелательными и отзывчивыми, научились беречь природу, могли ценить прекрасное и доброе, что было ценно во все времена - «Добро», «Любовь»,

«Красота», чтобы все это осталось ценностью для нашего подрастающего поколения.

Хорошо продуманная и организованная предметно-развивающая среда стимулирует развитие социальных и коммуникативных компетентностей, креативности, любознательности, исследовательского интереса, инициативности, ответственности, произвольности, интеллектуальной и познавательной сферы - всех тех возрастных характеристик ребенка, которые должны сформироваться на этапе завершения дошкольного образования.

Важную роль в воспитательно-образовательном процессе мини-центра занимает работа с семьей, что является сложной задачей, как в организационном, так и в педагогическом плане. Прежде всего, мы стараемся установить такую форму общения с родителями, которую можно назвать «доверительно-деловым контактом». Чтобы родители стали нашими помощниками и единомышленниками, мы отводим для них немаловажную роль, постоянно держим в курсе всех событий. На будущее мы ставим много задач, которые будем решать вместе с родителями наших ребят.

И.В. Белоцерковец,
воспитатель мини-центра
С. Равнополь Успенский р.

Великий сын великого народа

мыслителя, поэта, философа, композитора, просветителя казахского народа - Абая Кунанбаева.

26 февраля в мини-центре при Береговой СОШ было проведено воспитательное мероприятие «Великий сын великого народа». В мероприятии приняли участие воспитанники мини-центра и учащиеся дошкольных групп.

Дети познакомились с жизнью и творчеством великого поэта, с интересом смотрели слайды и отвечали на вопросы.

Фёдорова Е. С.,
воспитатель мини-центра
Береговой СОШ
района Тереңкөл

Учащиеся 1 «А» класса школы-лицея № 8 для одаренных детей города Павлодара на уроках естествознания, изучая тему «Космос», запланировали на 12.04 путешествие на Луну.

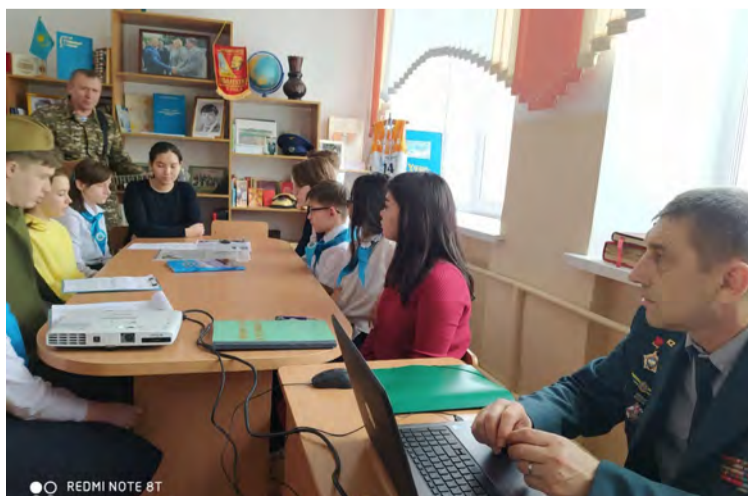
Для этого им понадобятся летательные аппараты, и ребята приступили к созданию своей ракеты.

В итоге у них получился целый космодром!!!

Урок мужества

Сегодня в центре внимания Великая Отечественная война, ее трагические страницы. В нашей школе прошел Урок мужества, посвященный 75-летию Победы. В зале собрались неравнодушные люди, которые изучают историю школы, интересуются судьбами выпускников, ушедших на войну и не вернувшихся с нее.

Николай Геннадьевич Байков - преподаватель НВП школы - лицея №16, показал мастер-класс поисковой работы через интернет. В результате его кропотливого труда список участников войны, выпускников 188 железнодорож-

ной школы, пополнился до 26 человек.

Оказывается, что в нашей школе в 9 «В» классе учится Фридлин Саша, двоюродный внук одного из ветеранов Великой Отечественной войны. Он рассказал о своем дедушке, показал фотографии из семейного архива.

Урок прошел очень интересно, ребята решили продолжить поисковую работу. Спасибо большое ветеранам за то, что мы живем, радуемся и учимся.

Димисина Эльмира,
юнкор
СОШ № 43 г.Павлодара

№№5-6
(312-313)

от 31 марта
2020 года

Прошло 75 лет со дня победы. Сейчас очевидцев войны почти не осталось. Мы живем с памятью о защитниках нашей Родины. Войны, не жалевшие себя, отдавали последние силы. Герои терпели все жаркие и морозные дни, которые были для них препятствием. У них была одна цель: защищать свою Родину.

Многое о войне мы можем узнать из книг. В наше время произведений о войне, действительно, много. Например: «А зори здесь тихие...» Б. Васильева, трилогия «Живые и мертвые» К. Симонова и роман «Они сражались за Родину» М. Шолохова.

Б.Васильев в своей повести утверждает, что в ней описаны действительно события, произошедшие во время войны. Повествование о пяти девушках-зенитчицах и старшине, вступивших

в бой с шестнадцатью немецкими диверсантами. Герои говорят с нами со страниц повести о противоестественности войны, о личности на войне, о силе духа человека.

Роман «Живые и мертвые» написан об участниках Великой Отечественной войны. В книге автор описывает самую тяжелую часть войны – ее начало. Был описан весь беспорядок внутри населения и военных людей. Синцов, главный герой, был на отдыхе, но после узнал о врагах на территории страны и ушел на фронт.

В произведении «Они сражались за Родину» описаны собы-

тия 1942 года. В битве за хутор Старый Ильмень от полка уцелело 117 человек. Измученные танковыми атаками и отступлением, бойцы шли по степи. В боях уцелело полковое знамя. Дойдя до хутора, люди увидели полковую кухню. Первые главы были написаны в Западном Казахстане

Большое количество книг о войне существует по сей день, но ни одна из них не передаст те дни, те события, которые наши прадедушки и прабабушки видели своими глазами и оставили в памяти до конца своей жизни.

**Алимова Юлия,
СОШ №43 г. Павлодар**

Я в мире профессии

Человек обязан найти своё занятие, от которого будет зависеть его будущее. Мы задумываемся о своей жизни, о том, как строить её дальше, где жить, учиться...

Я хочу жить и учиться в нашей стране, быть нужной, востребованной в своей профессии, в деле, которому могу посвятить жизнь.

Профессия – это возможности и способности каждого гражданина, его цели и действия. Профессия требует большого труда. А труд любого из нас – это путь к процветанию нашей Родины. Я верю в то, что профессия должна приносить пользу обществу, стра-

не.

Как-то я прочла у Пола Армера: «Со временем люди становятся всё менее компетентными в профессии, для которой сначала они были хорошо подготовлены». Я думаю, что главное – не утратить смысл своей работы. Поэтому очень важно выбрать профессию,

в которой по-настоящему сможешь проявить себя.

Сначала я хотела профессионально заниматься спортом, выступать за Казахстан на международных соревнованиях. Но, взрослея, я осознала, что, посвятив себя науке, я смогу не только заниматься любимым делом, но и принести больше пользы своей Республике.

Вчерашние студенты создают проекты, пытаются их реализовать на практике. Я хочу присоединиться к ним и работать в команде. Возможно, когда-нибудь я стану настоящим учёным, ведь я

так желаю этого. Но понимаю, что одного желания мало. Профессия требует долгого и упорного труда. А пока я учусь и стараюсь добиваться поставленных целей.

Наверное, не так важно, какая профессия. Главное, чтобы она доставляла радость человеку. Я смогу найти себя в этом огромном мире профессий. Всё зависит только от меня и моих усилий. Тогда я точно принесу пользу обществу и внесу свой вклад в развитие нашей страны!

**Муханжарова Айдана,
9 класс
школа-лицей №8
для одаренных детей**

О Гуле Королевой

Уже 75 лет мы живем мирной жизнью: учимся, играем, рисуем и, конечно же, читаем книги. Я прочитала книгу Елены Ильиной «Четвертая высота» и хочу о ней рассказать.

Книга основана на реальных событиях, автор книги знала Марионеллу Королеву – главную героиню – лично. Меня поразило то, что совсем маленькая девочка поступала как большой герой. Все четыре высоты, взятые главной героиней книги, для любого человека очень сложные. Каждый поступок Гули я примеряла на себя – а смогла бы я это совершить? И очень часто мне было страшно. Первая высота была взята Гулей в три года! Можно ли представить современного ребенка, в трехлетнем возрасте скачущего на лошади? Я думаю, что тоже хотела бы попробовать взять эту высоту!

Вторая высота покорилась Марионелле в школе. Честно сказать, эту высоту многие школьники преодолевают ежегодно. Я занимаюсь спортом и, уезжая на соревнования, часто отстаю от программы.

Главу о взятии третьей высоты мы читали вслух с мамой. Девочка поднимается всё выше и выше по ступеням вышки для прыжков в воду. Прыжки её все сложнее и сложнее. Но, зная характер Гули, мы уже не сомневались, что и эта высота будет покорена!

Обидно, что такую целеустремленную девушку не приняли в военное училище. Уж очень строга медицинская комиссия. Но Гуля вступила в комсомол, и это ей помогло открыть в себе новые качества. Она была очень смелой, доброй, веселой и всегда преодолевала любые трудности.

устроилась в госпиталь, сутками оставаясь дежурить около раненых солдат. И как же ждалось её сердце, когда пришло известие о гибели мужа. Она уходит на фронт. И при взятии одной из высот на Мамаевом Кургане принимает на себя командование батальоном. Тяжелораненая Гуля возглавила штурмовую атаку. В этом бою она погибла, но все же

Н а ч а л а с ь

война. Недолго была Гуля счастлива – мужа Сергея сразу призвали на фронт. С малышом на руках её эвакуируют в город Уфу. Но усидеть дома наша героиня не смогла –

взяла свою «четвертую высоту».

Мне хочется сказать, что главная героиня мне близка смелостью, общительностью, выносливостью и задорным характером. Я бы хотела быть похожей на Гулю в твердости духа и решительности.

Хочу посоветовать прочесть эту повесть всем: и маленьким, и взрослым, потому что она учит решительности, любви, честности и дарит множество эмоций. Никто из моих подруг не был в такой ситуации, как Гуля Королева. Но если случится беда, то мы будем готовы преодолеть все трудности, и примем верное решение. Для меня Гуля Королева – настоящий герой, образец для подражания!

**Шувалова Мария,
кружок
«Юные журналисты»
СОШ № 43 г. Павлодар**

Я такая, какая я есть...

...Мое поколение всегда онлайн. Нравится это или нет родителям и учителям, но это-правда. Правда в том, что я, как и многие мои сверстники, просыпаюсь – и сразу в Сети...

Мы и Сеть связаны неразрывной, невидимой нитью: утром за завтраком, в автобусе по дороге в школу, на уроках и переменах, в столовой и в спортзале... Сеть окутывает нас, забирает без остатка: там мы легко заводим друзей и легко с ними расстаемся, быстро, по секрету всему свету, делимся сокровенным, наши чувства, эмоции вливаются в «мемы», которые гуляют на просторах инета. И мы счастливы, потому что мы в Сети, потому что мы онлайн! Нам нравится, и мы хотим

так жить! Почему мы этого хотим? Потому что так жить легко! Жизнь в оффлайне тяжела. Тяжело оторвать глаза от экрана и посмотреть на реальный мир. ...Поднимаю глаза, выключаю телефон и понимаю, что я одна в этом мире оффлайн. Вижу незнакомых мне людей, хотя живу с ними в одном доме, учусь в одном классе. Кто они? Они такие, как и я: живут в своем придуманном маленьком мирке, им уютно, и они не хотят возвращаться в реальный мир. Этот мир сложен и непонятен, он

ставит передо мной задачи, которые не решить простым набором команд. Для решения жизненных задач нужно приложить много усилий, нужно много работать и быть сильным, отвечать за свои поступки и слова. Здесь не спрячешься за аватаром... Здесь все сложно! Здесь все тяжело!

Но вот проходит первая волна страха. Она уносит с собой чувство тревоги, и я вижу глаза своей мамы. В них искрится свет, солнечные зайчики согревают меня, руки распахиваются навстречу, и я погружаюсь в ласку и доброту. Мне становится легко и хорошо. Я чувствую, как сердце начинает биться в моей груди. Я понимаю, что я жива! Жива, потому что вижу, слышу и чувствую, как лю-

бят меня родители. Именно они «достаю» меня из Сети, показывают чудесный мир, который меня окружает. Удивительно, но в простом кленовом листе, снежинке, что упала на замерзшую ладошку, в капле дождя, что стекает по лобовому стеклу нашего автомобиля, – во всем они видят жизнь... Я понимаю, что в жизни моих родителей все оффлайн. Они понимают меня, чувствуют мои эмоции. Они учат меня смотреть и видеть, слушать и слышать себя, других, мир... Они любят меня без прикрас, любят меня такой, какая я есть.

**Проскурякова Софья,
9 А класс
Школа – лицей №8
для одаренных детей**

№№5-6

(312-313)

от 31 марта
2020 года

Тұмаудан сақтаныңыз!

Тұмау мен суық тию белгілері жағынан ұқсас жұқпалы аурулар болып табылады. Бұл ауру түрімен халықтың көпшілігі ауырады. Суық тию - мұрын мен тамаққа, ал тұмаумен ауырғанда тыныс жүйесіне әсер береді. Бұл ауруларды адам ағзасы өзі жеңе алады, кейде елеулі асқынулар болуы мүмкін. Имундық жүйені нығайту және суық тию мен тұмаудың алғашқы белгілері білінісімен гигиенаны бақылай отырып, сауықтыру шарасын жүргізіп, кез келген асқынуларды болдырмауға болады.

- Гигиена сақтау
- Имунитетті күшейту
- Тұмаудың бастапқы белгілері білінген кездегі емдеу шаралары.

Гигиена сақтау

Қолыңызды жуыңыз. Суық тию мен тұмаудың алдын алудың ең тиімді және қарапайым шараларының бірі – қолды жиі және мұқият жуу болып табылады. Бұл қоғамдық орында, ауада, заттардың бетінде қонған бактериялар мен вирустардың әсерінен болатын тұмау және суық тиюдің таралуын азайтады. Қолды сулаңыз да сабындап 20

жұқпалы ауру. Халық көп жиналған орында жұқтырып алу қаупі жоғары. Халық көп жиналатын қоғамдық орыннан өзіңізді алшақ ұстай отырып, ауруды таралу қаупін азайтасыз. Ондай орында әрбір затты ұстағаннан кейін қолды тазалап жуу қажет. (мысалы, есік тұтқасы т. б.) Егер өзіңізді нашар сезініп тұрсаңыз үйден шықпаңыз, тіпті болмағанда бір күн үйде болыңыз, айналаңызға ауру жұқтыру қау-пін азайту үшін.

Ортақ пайдаланатын орындарды дезинфекциялаңыз. Суық және тұмау вирустары ортақ пайдаланатын орындарда, әртүрлі заттардың, жиһаздардың бетінде, ауада болады әсіресе жуынатын бөлмеде, ас бөлмеде. Суық тию

өз ағзаңызды кез келген бактерия мен вирустан қорғайсыз.

Тамақтанып болған соң, ыдыстардың таза жуылуына назар аударыңыз. (ыдыс жууға арналған құрал пайдалану, қайнаған ыстық сумен шаю).

Баламалы дәрі - дәрмек түрін пайдаланыңыз. Кейбір адамдар дәстүрлі емес дәрігерлік әдістердің тұмауға және суық тиюге көмегі барына сеніп жатады. Сондықтан оксалин мазы, ибупрофен, ампицилин таблеткаларын пайдаланған жөн.

тады.

Тұзды сумен тамағыңызды шайыңыз. Күнделікті тұтынатын тұзбен суды араластырып тамақты шаю, тамақ ауруы кезінде тиімді тәсіл. Қысқа уақытқа болса да жеңілдегенін сезінетін боласыз, тамақ шаюды шамаңыз келгенше жиі қайталаған дұрыс. 1 - 2 шай қасық тұзды 250 мл жылы суға салып тұз ерігенше араластырыңыз. Суды ауызыңызға ұрттап тамағыңызда 30 секундтай ұстап тұрыңыз да түкіріңіз. Кем дегенде

секундтай жуыңыз, алақаныңыз бен қолдың сыртын, сау-сақ араларын, тырнақ астын түгел сабын тигенін қадағалаңыз. Қолды сумен жақсылап шайып таза орамалмен сүртіңіз. Қолды жууға мүмкіндік болмаған орында пайдаланатын, қолға арналған арнайы дезинфекциялау құралын алып қойған жөн.

Мұрын және ауызды жабу. Жөтелу немесе түшкіру кезінде ауызды, мұрынды қолмен немесе қағаз орамалмен жабу керек, қағаз орамалды бір пайдаланған соң тастау керек. Бұл – микробтар мен вирустардың таралуын болдырмайды. Бактерия немесе вирус қолда қалмас үшін, шынтақты

мен тұмауды болдырмас үшін осындай орындарды дезинфекциялау қажет.

Имунитетті күшейту

Екпе (Вакцина) салғызу. Арнайы жылына бір рет вирусқа қарсы екпе салғызу керек. Бұл маусымдық тұмау кезінде имундық жүйені нығайтады. Сізге тұмауға қарсы екпе салғызуға бола ма, ол туралы дәрігермен ақылдасыңыз.

Науқас адаммен байланыспаңыз. Тұмаумен ауырған адаммен тар жерде ұзақ байланысудан аулақ болыңыз. Осылай кез келген бактерия немесе вирустың ағзаңызға еніп, ауру туғызуынан сақтайсыз.

бүгіп, білекті басып тұрып жөтелуге, түшкіруге болады.

Халық көп жиналатын орындардан аулақ болыңыз. Суық тию мен тұмау өте тез тарала-

Өзіңізге тиесілі заттарды ғана пайдаланыңыз. Науқас адам тұтынған заттарды пайдаланбаңыз. Науқас адамның тұтынатын заттарын бөлек ұстаған дұрыс. Осылай жасай отырып сіз

Тұмаудың бастапқы белгілері білінген кезінде емдеу шаралары.

Ағзаның құрғауына жол бермеңіз. Қызу көтеріліп терлегеннен, мұрыннан тоқтамай су аққаннан ағзадағы судың мөлшері төмендейді, сондықтан сұйық көп ішу қажет. Сұйық көп ішу, аурудың күшеюін төмендетіп, жағдайыңыздың қалпына келуіне оң ықпал етеді. Әйелдер үшін күніне 9 ста-кан, ерлер үшін 12 стакан сұйықтық ішу қажет деп есептеледі екен. (су, шырын, шөптерден дайындалған шай, кофеинсіз сусындар т. б.) Кофе, қара шай, кофеин бар сусындар ағзаны құрғат-ып, ауруды асқындырады.

Тауық сорпасын ішіңіз. Зерттеулердің нәтижесі көрсеткендей, суық тиюге қарсы ең тиімді халық емі бұл – тауық сорпасы - шын мәнінде ағзаның суық тию белгілерімен күресуіне жағдай жасайды. Тіпті, ыстық тауық сорпаның буы суық тию белгілерін жеңілдетеді.

Тауық сорпасы ағзаның құрғауының алдын алады.

Есте сақтаңыз! Тауық сорпасы адам ағзасының қабынуына қарсы дәрі - дәрмек десе болады. Сорпа жұтқыншақтағы шырыштың бөлінуін тездетіп, ағзадағы вирустың өмір сүру уақытын азай-

күніне екі рет қайталаңыз.

Көбірек демалыңыз. Адам ағзасы ауру белгілерін жеңіп, тез қалпына келу үшін көп демалу қажет. Егер ыстығыңыз көтеріліп тұрған болса, жұмысқа немесе мектепке бармаған дұрыс. Күніне 8 сағат ұйықтау керек, суық тию мен тұмаудан ағзаны қорғау үшін қалғып - мүлгудің имундық жүйеге әсері зор. Ұйықтайтын жеріңіз жылы әрі ыңғайлы, ауа ылғалдығы бір қалыпты болуы керек. Ауы ылғалдығы мұрын бітуі мен жөтелді азайтады.

Пайдалы кеңес

Тұмаудың алдын алудың ең тиімді жолы – жылына бір рет екпе салғызу.

Бір реттік екпе аурумен жылдар бойына күресуге көмектеспейді тек ауру белгілерін жеңілдетеді, жыл сайын жасатып тұру бұл имундық жүйені күшейтеді.

Ескерту!

Егер суық тиіп немесе тұмау болып ауырсаңыз жұмысқа бармаңыз – жұмыстағы таныстарыңыздың бәріне жұқтырасыз (бұл этикаға жатпайды); бір - екі күн үйде болсаңыз, тез жазыласыз. Дәрігерден медициналық анықтама беруін сұрасаңыз болды.

Материал
<https://ust.kz сайтынан алынды>

№№5-6
(312-313)

от 31 марта
2020 года

ҰЛЫС ҚҰТТЫ БОЛСЫН!

Наурызшешек – наурыз айында өсетін жапырақты, түрлі түсті гүлді, қауашақты әсем шөп. Майының дәрілік қасиеті бар. Қазақстанның таулы аймақтарында оның бірнеше түрі өседі. «Наурызшешек» «Қызыл кітапқа» енген, сирек кездесетін бағалы өсімдік.

Наурызек – наурыз айында ұшып келетін көктем құсы. Қарасы шағын ғана, осы құсты шығыс елі күтіп жүреді. Оны алғаш көргендер «Наурызегім келдің бе?» деп шақырып жем шашады. Наурызекті ешкім қумайды, үркітпейді.

Наурызнама – шат-шадыман, ойын – сауық. Тойда ат жарыс, палуан күрес, басқа да спорт сайысы, айтыс, түрлі ойындар өткізіледі, көңілді жұмбақтар, ән, өлеңдер, наурыз жырлары айтылады. Наурызнамада қыздар жиналып бас қосып, ұйқыашар әзірлейді. Ол ет, уыз сияқты дәмді тағамдардан жасалады.

Жігіттер қыз – келіншектерге сақина, сырға, айна, тарақ сияқты сыйлықтар береді.

Наурызша – наурыз айында жұп – жұқа, қиықша қырбық қар түседі. Оны халық «наурызша» деп атайды.

Наурызкөже – наурыз тойына тән көпшілікке арналған мерекелік тағам. Оны әр үй жеті түрлі

дәмнен (сүт, ет, су, тұз, тары, құрт, жеміс, т.с.с.) жасап, оған қазы, шұжық сияқты сыйлы мүшелер қосып мерекелік құттықтауға келгендерге ықыласпен ұсынады. Наурызкөженің дәстүрлік, мерекелік, ұлттық тағылымы өте зор.

Наурыз жыры – бай ауыз әдебиеті үлгілерінің бір түрі – Наурыз жыры. Жыр-өлең осы күнге лайықталып, мадақтау, тілек, бата, әзіл түрлерінде айтылады. Оның түрлері халық арасында өте көп тараған. Наурызға арналған

бұрынғы, соңғы ақындардың шығармалары да көптеп саналады.

Наурыз бата – халықта батаның түрлері көп. Соның бірі – осы Наурыз бата. Мұнда наурызнама өткізілгенде осы күнге арнап наурыз көжеге шақырғандарға, тойда өнер көрсеткен ақын, әнші, палуандарға, тағы басқа өнерпаздарға, жас талапкерлерге ақсақалдар мен әжелер, ел ағалары баға береді. Бата жалпы жұртшылыққа, көпшілікке, бүкіл қауымға, ауылға да беріледі. Мысалы:

– Өркенің өссін!
Өр күнің Наурыз күніндей берекелі болсын!

Ұлың – оңға, қызың қырға қонсын!

Еліңе елеулі, халқыңа қалаулы бол!

Айың тусын оңыңнан,
Жұлдызың тусын солыңнан!

Бақ берсін, қыдыр дарысын!

Жастар бұл күні үлкендерден бата алуға тырысады. Және Наурызда алған батаның орны бөлек. Мұндай батаны «уыз бата» деп дәріптейді.

Б.Момышұлы атындағы жалпы орта білім беру мектебінің 4 «д» оқушыларының шығармалары

Ұлыстың ұлы күні

Наурыз мейрамы ежелгі заманнан қалыптасқан жыл бастау мейрамы. Наурыз мейрамы 22 наурыз күні аталып өтіледі. Наурыз парсы, кавказ және түрік халықтарының арасында көктем мейрамы және жаңа жылдың басталуы ретінде тойланады. Халықтың ертедегі түсінігі бойынша бұл түні даланы Қыдыр аралайды. Ұлыс күні қазақ елі үшін қасиетті, киелі күн деп есептеледі. Наурыз-шығыс елдерінің бүкілхалықтық мейрам, Ұлыстың ұлы күні. Наурыз шығыс халықтары, жыл басы мерекесі ретінде тойлананып, ерекше күн ретінде аталып өтіледі. Қазақ халқы да, оны жыл сайын тойлапотыруды салт-дәстүрге айналдырған. Бұл мереке табиғатпен адамның үндестігін көрсетеді. Наурыз күн мен түннің теңелген күні. Осы уақыттан бастап күн ұзарып, түн қысқарады. Халық наурыз мерекесіне алдын-ала дайындалады. Дастарханның басты асы, наурыз көже. Наурыз көже жеті түрлі тағамнан жасалады. «Наурыз көжені тойып ішу керек, сонда жыл бойы тоқшылық болады» - деген сенім бар. Дастархан басында жастар үлкендердің өзінен жасы кішілерге беретін ықыласты тілегі. Ақсақалдар: - Ұлыс оң болсын! Ақ мол болсын, қайда барса жол болсын! – деп бата береді.

Нурпеисова Карина

22 наурыз – Ұлыстың ұлы күні. Бұл күні күн мен түн теңеледі.

Табиғат та, Жер-Ана да, жан-жануар да түлейді, жаңарады. Адамзаттың бойында қан жүгіріп, тал-теректер бүршік жарады. Қазақтың сайын даласын Қызыр баба кезіп, адам баласына құт-береке, бақ-дәулет сыйлайды. Самарқанның көк

тасы еріп, қасиетті қара жер, қара топырақ бусанады. Ұлы даланың төсінде қызғалдақтар құлпыра өсіп, бел-белестерге қызылды-жасылды кілем төселеді. Ұлан-байтақ Қазақстанның халқы жеті түрлі дәмнен наурыз көже жасап, ұлттық салт-дәстүр, әдет-ғұрыптарды сақтап, ай бойы Ұлыстың Ұлы күнін тойлайды. Бүкіл Шығыс халқына ортақ бұл мейрамда араздасқандар татуласып, дүйім халық, мұқым ел ауызбіршілікте болады.

Ынтымағы жарасқан көп ұлтты еліміздің осы бірлігін Құдай ұзағынан сүйіндіргей! Әрбір шаңыраққа Қыдыр дарып, бақ қонсын! Ұлыстың Ұлы күні құтты болсын, ағайын!

Ахадқызы Құралай

Наурыз - жыл басы

Парсы тілінде «нау» - «жаңа», «руз» - «күн» деген ұғымдарды білдіреді. Халық наурыз мерекесіне алдын - ала дайын-

далады. Дәстүр бойынша үйге қос шырақ жағылады, ыдыстар ернеуіне дейін айранмен, сүтпен немесе бұлақ суымен толтырылады. Бұл - тоқшылықтың белгісі. Табиғатпен байланыс күн Анаға деген тағзымнан көрінеді. Бұл күні бұлақтар тазартылып, ағаштар отырғызылған. «Бұлақ көрсең, көзін аш!», «Бір тал ексең, он тал ек!», деген сөз осыдан шыққан болу керек. Наурыз - достық, еңбек, бейбітшілік мерекесі. Ұлыстың ұлы күні адамдар бір-біріне деген ренішін ұмытып өзіне де, өзгеге де жақсылық тілеген. Дастарханның басты асы наурызкөже болған. Наурызкөже жеті түрлі тағамнан жасалған. «Наурыз көжені тойып ішу керек, сонда жыл бойы тоқшылық болады!» деген сенім бар. Дастархан басында жастар үлкендердің батасын алған. Бата - үлкендердің өзінен жасы кішілерге беретін ықыласты тілегі. Ақсақалдар: «Ұлыс оң болсын! Ақ мол болсын, қайда барса жол болсын!» - деп бата береді.

Ахметов Тамерлан

Жақсылық мейрамы – өз Наурыз!

Жер жүзіндегі жұрттардың бәрінің де түрлі-түрлі мейрамдары болады.

Мәселен, дін мейрамы ұлт мейрамы, мемлекет мейрамы секілді. Өзгелерді былай қоя тұрып, өзіміздің сыбайласымыз орыс жұртын алсақ, бұл туралы қазақтың мақалы да бар: «Орыста мейрам көп, қазақта айран көп». Біздің қазақ айранға бай болғанымен: мейрамға жарлы екендігі осыдан да көрінеді. Наурыз қазақтың шын мағынасындағы ұлт мейрамы.

Наурызды қазақтан басқа Күншығыс жұрттарының көбі, мәселен, Үндістан, Иран, Ауған, Бұхар, Кавказ, Түркістандықтар да мейрам етеді.

Бірақ бұлардың бәрін салыстырғанда Наурызды біздің қазақтың мейрам етуі айрықша сыйымды, артықша дәлелді. Неге десеніз, наурыздың ескіше 9-ында, жаңаша 22-сінде күн мен түн теңеледі, қыс өтіп жаз жетіп, шаруа кенеледі. Қыс бойы ақ кебінін жамылып өлім төсегінде жатқан табиғаттың, жанды-жансыздың тірілуі кімнің болса да көңіліне шаттық беретіні анық болса, тіршілік жағынан қыстың өтуіне, жаздың жетуіне қазақтан артық тілектес, қазақтан артық қуанатын ел жоқ деуге саяды.

Тайсалмас Аяна

Весна-весна, цветы-цветы....

Весна – прекрасное время года. Пробуждается от глубокого сна природа, мир наполняется яркими красками. В этом году, после такой снежной, холодной зимы, особенно хочется, чтобы весна пришла пораньше.

Учащиеся Береговой СОШ по своему приближают весну. Учи-

телем технологии Вайгандт Е.Н. оформлена выставка поделок. Главная тема выставки – цветы. И каких только цветов не увидишь... Тут лилии, розы, тюльпаны, нарциссы, гиацинты. Цветы выполнены из различных материалов: бумаги, бисера, ниток, капрона, фоамирана, даже из шишек. Лучшее проявление детской непосредственности, фантазии, индивидуальности – это их творчество. Дети нашей школы имеют разносторонние увлечения – спорт, танцы, песни, рисование, поделки и многое другое. Отраднее, что увлечения детей всегда готовы поддерживать и развивать педагоги и родители.

**Жантиминова М.Ж.,
зам.директора по ВР
Береговой СОШ
Района Тереккөл**

Женскому дню посвящается

Все ребята в этот день старались подарить женщинам свою радость, благодарность и доброту.

Настоящим украшением праздника стал конкурс «Супер...», среди учениц 5-8 классов, где девочки показали все свои таланты. В этот день женская половина коллектива принимала поздравления не только от воспитанников, но и от представителей сильного пола педагогического коллектива школы.

Мы желаем всем женщинам, чтобы каждый день их жизни был таким же, как этот замечательный весенний праздник – полным признательности и уважения, любви и нежности!

**Лейнвебер М.М., вожатая
Равнопольская ООШ
Успенский район**

В преддверии весеннего праздника в Равнопольской ООШ прошло праздничное мероприятие, посвященное Международному женскому дню 8 Марта. В торжественной обстановке звучали песни, стихи для самых дорогих. Вокальные номера и танцевальные композиции, подготовленные учащимися школы и гостями праздника, подарили всем присутствующим много приятных и положительных эмоций.

Моя бабушка

Мою бабушку зовут Кунсулу. Я очень люблю её и ласково зову «моя эжека». Моя бабушка не сидит сложа руки, она постоянно занимается полезным делом: вяжет, делает заготовки на зиму, мне помогает делать домашнее задание. А еще помогает воспитывать моих младших братишек. Моя бабушка всегда даёт добрые советы, многому меня учит, водит меня на танцы. Я хочу, чтобы моя бабушка никогда не болела, и жила долго-долго!

**Орунгожина Алуа, 2 а класс
Береговая СОШ
Район Тереккөл**

Мамины глаза

Как я люблю мамыны глаза! Это самое прекрасное, что есть на свете! Мамин взгляд может заглянуть в самую глубину души. Эти глаза видели всё: счастье и радость, грусть и печаль. Они

расскажут всё. По глазам сразу видно, о чём думает мама, что она чувствует...

Ох, уж этот взгляд, проникающий в самое сердце! Мамины глаза успокоят, если тебе грустно, они приласкают, если тебе больно, они тебя поймут и простят, когда никто не понимает...

Спасибо большое маме за всё, что она делает для меня. Спасибо ей за всё. Спасибо, что ты есть, дорогая мамочка!

**Белюсенко Вика,
6 «А» класс,
пресс-центр СОШ №14
г.Павлодара**

Праздник для мам

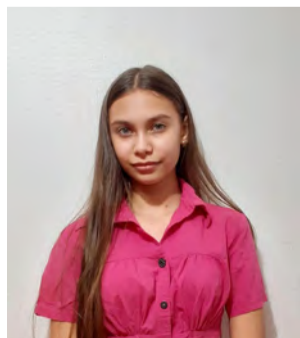

В СОШ № 21 для параллели 3 классов проведен праздник «8 Марта!». Пригласили мам и бабушек ребят. Ведущими выступили лидеры 8 «Д» класса Астанина Ульяна и Асарова Самира. Мальчики 3 «Е», 3 «Г» класса Накостоев Алисхан, Жескенбек Нарули, Адамович Максим, На-

рыгин Эмиль рассказали стихотворения о мамах, бабушках, показали видеоролик про мам. Девочки 8 «В» класса Комарова София, Хамитова Карина, Солонка Милена 3 «Д» класса представили сценку «Три мамы». В завершении мероприятия исполнили песню «Все цветы для тебя» и поздравили с днем рождения бабушку Максима. Мероприятие прошло в теплой обстановке, в свой адрес услышали слова благодарности от гостей праздника.

**Старшая вожатая
Родионова О.,
библиотекари
Шахманова А.,
Шильдебаетова З.**

Мамин взгляд

У мамы самые глубокие и проникновенные глаза. Каждый её взгляд пронзает меня, словно стрела. В маминых глазах отражаются и радость, и грусть, и тре-

вога, и боль. Маму можно понять без слов, стоит только посмотреть ей в глаза. По ним ты поймёшь её чувства. Не зря столько стихов посвящено мамам!

Кто нас поймёт и не осудит? Конечно же, мама. Поймаешь порой её внимательный взгляд, полный теплоты и осознаёшь: как же дороги сердцу такие родные, любящие мамыны глаза. И так хочется, чтобы как можно меньше было в них боли и печали!

**Дмитриева Саша,
6 «А» класс,
пресс-центр СОШ №14г.
Павлодара**

Бабушкам в день 8 марта!

Меня зовут Гергерт Кира, мне 5 лет. Мою маму зовут Наташа, она работает в школе.

А еще у меня есть две бабушки и две прабабушки. Бабушка Вика работает в больнице детской медсестрой, бабушка Таня в школе поваром. Прабабушки Тамара и Амалия давно уже на пенсии. Каждая из бабушек уделяет мне много внимания. Мы часто гуляем, выезжаем в лес, на речку, посещаем музеи, выставки, зоопарки, ходим в кино.

В преддверии праздника 8 марта хотелось бы поздравить их. Пожелать крепкого здоровья,

долголетия, успехов в работе, оставаться всегда такими жизнерадостными и любимыми.

Бабушку и маму,
Крепко обниму,
Пусть они узнают
Как я их люблю!
Пусть приносит счастье,
Каждый день и час.
С праздником родные,
Поздравляю вас!

**Гергерт Кира,
воспитанница мини-центра
Береговой СОШ,
района Тереккөл**

№№5-6

(312-313)

от 31 марта
2020 года**Адрес редакции:**

Республика
Казахстан, 140000,
г.Павлодар,
ул. 1 Мая, 27,
каб. № 222
Телефон
редакции:
8 (7182) 32-85-12,
twoi_mir@mail.ru

Учредитель:

Общественная
организация
ОДЮО

Гл. Редактор

А. Аипова

Редакторы:

А. Аипова
Т. Суворова

Дизайнер:

И.Ридзаускене

Периодичность**выхода:**

1 раз в месяц

Выпускающий**детский****редактор:**

Бахтияр Даниялов

Территория распространения - Павлодарская область. Собственник и учредитель:
ОО «Областная детско-юношеская организация Павлодарской области». Газета
зарегистрирована в Министерстве культуры и информации Республики Казахстан.
Регистрационное свидетельство о постановке на учет средств массовой инфор-
мации №7917-Гот12.12.2006 г.

Конкурс! Конкурс! Конкурс!

**«Ғасыр үні - Абай» жас композиторлардың (сазгерлерінің) облыстық конкурсын өткізу
Ережесі / Положение
о проведении областного конкурса юных
композиторов «Ғасыр үні - Абай»**

1.Жалпы ережелер

Қазақ халқының ұлы ақыны Абай Құнанбаевтың 175 жылдығына арналған «Ғасыр үні - Абай» атты Абайдың өлеңдеріне жазылған түрлі жанр және стильдегі шығармалардың облыстық конкурсы.

1.1 Конкурстың мақсаты:

• Абайдың шығармашылық мұрасын насихаттау, оқушылардың қазақ халық музыкасына қызығушылығын арттыру.

1.2.Конкурстың міндеттері:

• Павлодар облысы білім беру мекемелерінің оқушылары арасында дарынды композиторларды анықтау және қолдау.

• Балалар мен жасөспірімдерді музыкалық шығармашылыққа баулу

1.3.Конкурстың ұйымдастырушылары:

- Павлодар облысының Білім беру басқармасы
- М.М. Катаев атындағы Оқушылар сарайы

1.4.Қатысушылары:

Конкурсқа Павлодар облысы білім беру мекемелерінің оқушылары, балалар қосымша білім беру ұйымдарының шығармашылық бірлестіктерінің тәрбиеленушілері қатысады. Қатысуға тілек білдірген балалардың жасына шектеу қойылмайды.

Әрбір қатысушы кез келген бағыттағы және стильдегі 1 музыкалық шығарма орындайды.

1.5.Конкурстың қазылар алқасы

Қазылар алқасының құрамына Павлодар облысының Білім беру басқармасының мамандары, ЖОО-ның және музыкалық колледждің оқытушылары кіреді.

2. Конкурсты өткізудің тәртібі**2.1. Конкурс екі кезеңмен өткізіледі:**

Бірінші кезең - іріктеу –М.М. Катаев атындағы Оқушылар сарайында **2020 жылғы 15 сәуірде өтеді.**

Екінші кезең – марапаттау - М.М. Катаев атындағы Оқушылар сарайында **2020 жылғы 20 мамырда өтеді.**

2.2. Іріктеу кезеңіне қатысуға өтінім 2020 жылғы 1 сәуірге дейін

мына электрондық мекенжай бойынша қабылданады: hud_otdel2018@mail.ru

3.Конкурстық жұмыстарға қойылатын талаптар**Техникалық талаптар:**

Шығарма аудио және бейне тасымалдаушыда болуы тиіс.

3.1. Музыкалық жұмыстарды бағалау өлшемдері:

- музыкалық материалдың өзіндік ерекшелігі мен әуені,
- мәнерлігі және көркемдігі,
- түпкі ой, идеяның өзгешелігі;
- таңдаған жанрға сәйкестігі;
- Ғаламтор жүйесінен алынған материалды пайдалануға қатаң тыйым салынады;

-кәсіби еберлік(композиторлық техниканы жетік меңгеруі, форма, стиль сезімінің дамуы, музыкалық тілінің күрделілік дәрежесі);

- орындау сапасы.

- шығарманы жанды дауыспен, кез келген аспаптың сүйемелдеуімен және фонограммамен орындауға болады.

3.2 Конкурстың бағытының атаулары:

- Халық аспаптары (домбыра, қобыз және т.б.)
- Гитара

- Фортпиано+ эстрадалық орындау

4. Конкурсқа қатысушыларды марапаттау тәртібі**4.1 Жеңімпаздар әрбір бағыт бойынша анықталады.**

4.2 1,2,3 орын алған қатысушылар дипломдар және бағалы сыйлықтармен марапатталады.

Әрбір бағыт бойынша сый беріледі :

1 орын – 30 000 теңге

2 орын – 20 000 теңге

3 орын - 10 000 теңге

4.3 Жеңімпаздардың аты Павлодар облысының Білім беру басқармасы және М.М. Катаев атындағы Оқушылар сарайының ресми сайтына жарияланады.

5. Конкурсқа қатысудың шарттары

Қатысушылардың конкурсқа барар және қайтар жолақысы және тамақтануы жіберген жақтың есебінен іске асырылады.

6. Өтінім формасы

№	Қатысушының ТАӘ	Жасы	Қала, аудан	Қатысушының мектебі, телефоны	Ф.И.О. педагога, контактный телефон, электронный адрес
1.					

1.Общие положения

Областной конкурс произведений разных жанров и стилей юных композиторов на стихотворения Абая «Ғасыр үні - Абай» посвящён 175-летию великого поэта казахского народа Абая Кунанбаева.

1.1 Цель конкурса:

• Пропаганда творческого наследия Абая, повышение у школьников интереса к казахской народной музыке.

1.2.Задачи конкурса:

• Выявление и поддержка талантливых композиторов среди учащихся организаций образования Павлодарской области.

• Приобщение детей и подростков к музыкальному творчеству.

1.3. Организаторы конкурса:

- Управление образования Павлодарской области
- Дворец школьников им. М.М. Катаева

1.4.Участники конкурса

К участию в конкурсе допускаются учащиеся организаций образования Павлодарской области, воспитанники детских творческих объединений организаций дополнительного образования. Приветствуется участие детей без ограничения возраста.

Каждый участник представляет 1 музыкальное произведение любого стиля и направления.

1.5. Жюри конкурса

В состав жюри конкурса входят специалисты управления образования Павлодарской области, преподаватели ВУЗов и музыкального колледжа.

2. Порядок проведения конкурса**2.1. Конкурс проводится в два тура.**

Первый тур - отборочный – проводится во Дворце школьников им. М.М. Катаева **15 апреля 2020 года.**

Второй тур – награждение - проводится во Дворце школьников им. М.М. Катаева **20 мая 2020 года.**

2.2. Заявки на участие в отборочном туре принимаются по электронному адресу hud_otdel2018@mail.ru до 1 апреля 2020 года.

3.Требования, предъявляемые к конкурсным работам**Технические требования:**

Запись произведений должна быть представлена на аудио и видео носителях.

3.1. Критерии оценки музыкальных работ:

- самобытность и мелодизм музыкального материала,
- выразительность и образность,
- оригинальность идеи, замысла;
- соответствие избранному жанру;
- категорически запрещается использовать материалы из сети Интернет;

- профессионализм (уверенное владение композиторской техникой, развитость формы, чувство стиля, степень сложности музыкального языка);

- качество исполнения.

- допускается исполнение произведения в живом звуке, под аккомпанемент на любом инструменте, а также фонограмма.

3.2 Наименование направлений конкурса:

- Народные инструменты (домбра, қобыз и. т. д.)
- Гитара

- Фортпиано+ эстрадное исполнение

4. Порядок награждения участников конкурса**4.1 Победители определяются в каждом направлении.**

4.2 Участники конкурса, занявшие 1,2,3 место, награждаются дипломами и ценными подарками:

Призовой фонд присуждается по каждому направлению:

1 место – 30 000 теңге

2 место – 20 000 теңге

3 место - 10 000 теңге

4.3 Имена победителей публикуются на официальных сайтах Управления образования Павлодарской области и Дворца школьников им. М.М. Катаева.

5. Условия участия в конкурсе

Проезд к месту проведения конкурса и обратно, а также питание участников осуществляется за счёт командирующей стороны.

6. Форма заявки

№	ФИО участника	Возраст	Город, район	Школа, класс, телефон участника	Ф.И.О. педагога, контактный телефон, электронный адрес
1.					

Байланыс телефондары: 32 -85-09, 32-84-97 сағ.9.00 - 18.00.

Конкурстың үйлестірушілері:

Калтаева Жанар Қайырбекқызы
Иманбекова Ғалия Майданқызы

Контактные телефоны: 32 -85-09, 32-84-97 с 9.00 до 18.00.

Координаторы конкурса:

Калтаева Жанар Каирбековна
Иманбекова Галия Майдановна